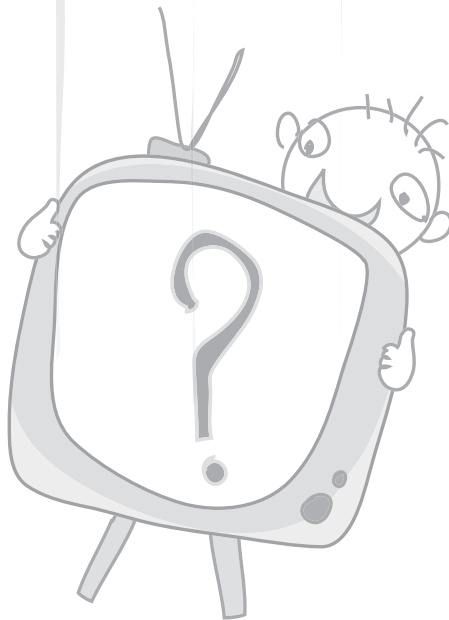

ดูหนัง...เห็นเนื้อในชีวะ

การเรียนรู้ พัฒนาทักษะชีวิต ผ่านการรับชม
และวิเคราะห์ภาพยนตร์

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ดูหนัง...เห็นเนื้อในชีวิต

การเรียนรู้ พัฒนาทักษะชีวิตผ่านการรับชมและวิเคราะห์ภาพยนตร์

เล่าเรื่อง : ทิชา ฤ น นคร

เรียบเรียง : สรวงธร นาวาผล, สายใจ ดงหน กลุ่ม WE ARE HAPPY.

ISBN : 978-616-7309-03-3

พิมพ์ครั้งที่ 1: ตุลาคม 2552

จำนวน : 1,000 เล่ม

ออกแบบปก/รูปเล่ม : สำนักพิมพ์ ปิ่นโต พับลิชชิง

โทรศัพท์: 02-884-5174

ดำเนินการโดย : ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

103 ม.2 ต.คลองโยง อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม 73170

โทรศัพท์: 034-246252-6

โทรสาร. 034-246253-4

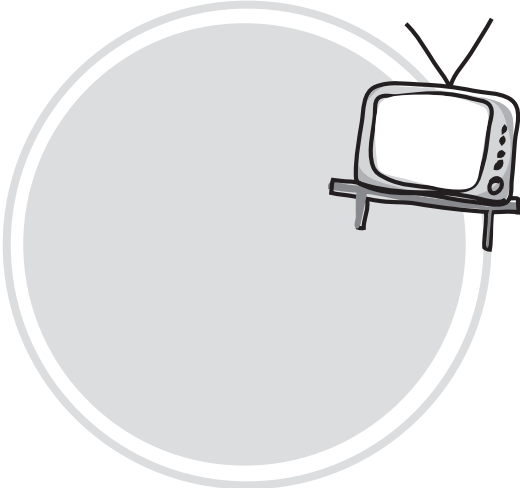
สนับสนุนโดย : แผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสย.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ดูหนัง...เห็นเนื้อในชีวิต

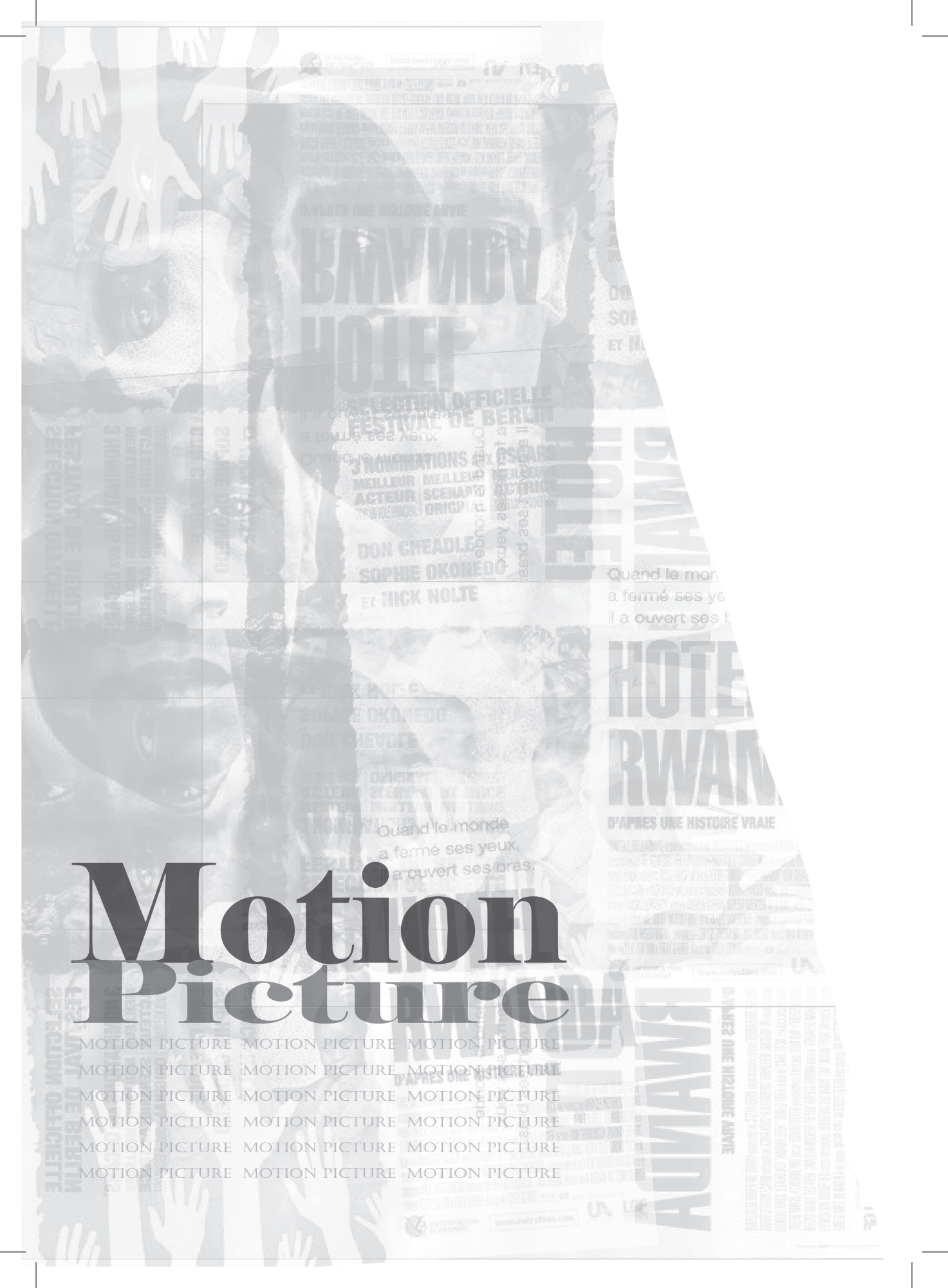

สารบัญ

ภาพยนตร์กับกระบวนการเรียนรู้	7
ประโยชน์และคุณค่าของภาพยนตร์	9
ภาพยนตร์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก	10
แนวคิดเรื่องรายการสำหรับเด็กที่เหมาะสมตามช่วงของวัย	11
เล่าเรื่องราวภาพยนตร์เปลี่ยนความคิด	13
จะใช้ภาพยนตร์สอนเด็กต้องทำอย่างไร	33
กระบวนการใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อการเรียนรู้	33
จะคัดเลือกภาพยนตร์จากไหนได้บ้าง	34
โปรแกรมแนะนำ	35
วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง ซ็อตซี (Tsotsi) เสี่ยวบุญคนบาป	35
วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง รวันดา ความหวังไม่สิ้นสูญ (Hotel Rwanda)	39
วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง ฮันนี่ (Honey) ขยับรัก จังหวะร้อน	42
กรณีศึกษาจากต่างประเทศ	47
การใช้ภาพยนตร์การ์ตูนเป็นสื่อการสอนในชั้นเรียน :	47
กรณีศึกษาภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง “เดอะไลอ้อนคิง”	
ตัวอย่างแบบบันทึก	56
อ้างอิง	59

D'APRES UNE HISTOIRE VRAIE

BANANDA HOTEL

SELECTION OFFICIELLE
FESTIVAL DE BERLIN

3 NOMINATIONS AUX OSCARS
MEILLEUR ACTEUR
MEILLEUR SCENARIO
MEILLEUR FILM EN LANGUE NON ANGLAISE

DON CHEADLE
SOPHIE OKONEDO
ET JACK NOLTE

Quand le monde
a fermé ses yeux
il a ouvert ses bras.

HOTEL RWANDA

D'APRES UNE HISTOIRE VRAIE

Quand le monde
a fermé ses yeux,
il a ouvert ses bras.

Motion Picture

MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE

ภาพยนตร์กับกระบวนการเรียนรู้

ภาพยนตร์ใช้สอนเด็กที่พิการทางจิตได้ และมนุษย์ไร้สมองที่กึ่งบางอย่างได้
จากการดูภาพยนตร์ โดยให้ใช้จินตนาการการฝึกปฏิบัติตามแบบ
แม้ว่าจะไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกก็ตาม"

Wendt และ Butts งานวิจัยภาพยนตร์
ค.ศ. 1956-ค.ศ. 1962

ภาพยนตร์ (Motion Picture) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ จากฟิล์มภาพยนตร์ให้ได้รับรู้ ด้วยการเห็นและการได้ยิน ภาพยนตร์จัดว่าเป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพให้ ผล การเรียนรู้กว่าสื่ออื่นในด้าน การถ่ายทอดเรื่องราวที่เกี่ยวกับขบวนการทักษะและการกระทำ นอกจากนี้แล้ว ยังสามารถแสดงสิ่งต่าง ๆ ให้เห็นได้ชัดเจน เฉพาะจุดสำคัญ ๆ โดยใช้กระบวนการทางเทคนิคการถ่ายทำ (ชม ภูมิภาค: 2527)

ทั้งนี้องค์ประกอบของภาพยนตร์ถูกกระทำให้มีความน่าสนใจและดึงดูด ทั้ง ภาพและเสียง การคิดและวางโครงเรื่องให้เร้าใจ น่าติดตาม ทำให้เกิดความรู้สึก คล้อยตามและมีอารมณ์ร่วม ซึ่งเหล่านี้สอดคล้องกับพัฒนาการด้านการรับรู้ (Perception)

การเรียนรู้เป็นพื้นฐานการเรียนรู้ที่สำคัญเพราะการตอบสนองพฤติกรรมใด ๆ จะขึ้นอยู่กับรับรู้จากสภาพแวดล้อมของตนและความสามารถในการแปลความหมาย การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยการรับรู้ และสิ่งเร้าที่มีประสิทธิภาพ

โดยปัจจัยการรับรู้ประกอบด้วย ประสาทสัมผัส และปัจจัยทางจิต คือความรู้เดิม ความต้องการ และเจตคติ เหล่านี้เป็นต้น การรับรู้จะประกอบด้วยกระบวนการสามด้านคือ การรับสัมผัส การแปลความหมาย และอารมณ์

การรับรู้เป็นผลมาจากการใช้อวัยวะรับสัมผัส (Sensory motor) ที่เรียกว่า เครื่องรับ (Sensory) ทั้ง 5 ชนิด คือ ตา หู จมูก ลิ้น และผิวหนัง และจากการวิจัยพบว่า การรับรู้ของคนเกิดจากการเห็น 75% จากการได้ยิน 13% การสัมผัส 6% กลิ่น 3% และรส 3%

อิทธิพลของสิ่งเร้าที่มีต่อการรับรู้ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ¹

1) สิ่งเร้าภายนอก (External stimulus) ได้แก่ วัตถุ คน สิ่งของ สัตว์ รวมทั้งหลักศีลธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์แสดงพฤติกรรมที่ต่างกันออกมา อิทธิพลของสิ่งเร้าภายนอกสามารถดึงดูดความใส่ใจของคนไปยังสิ่งเร้านั้นขึ้นอยู่กับลักษณะต่าง ๆ ของสิ่งเร้า เช่น การเคลื่อนไหว การเปลี่ยนแปลง ขนาดเล็กมากหรือใหญ่มาก การเกิดซ้ำซากที่พอเหมาะ ความเข้มหรือหนักเบา และองค์ประกอบที่สำคัญอื่น ๆ เช่น สี ความถี่ของเสียง ของแปลกใหม่ ก็สามารถดึงดูดความสนใจได้เช่นเดียวกัน

¹ ปรียาพร 2534: 138-139

2) **สิ่งเร้าภายใน (Internal stimulus)** ได้แก่ สิ่งแวดล้อมภายใน ได้แก่ การตอบสนองภายในร่างกายของมนุษย์ที่เป็นเหตุให้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ ซึ่งจะมีอิทธิพล และสามารถดึงดูดความสนใจไปยังสิ่งเร้านั้น ๆ คือความต้องการ หรือแรงขับ ถ้าแรงขับนั้นยังไม่ได้รับการตอบสนอง จะยังคงมีอิทธิพลต่อการรับรู้ในเรื่องนั้น ความสนใจและคุณค่า บุคคลจะสนใจและเอาใจใส่ต่อสิ่งต่าง ๆ ที่เขาสนใจหรือมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เขาสนใจ

²จากการวิจัยพบว่ามนุษย์เรียนรู้จากการได้ยิน 11% และจำได้จากการได้ยิน 20% ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนรู้จากการมองเห็นซึ่งพบว่า มนุษย์เรียนรู้จากการมองเห็น 83% และจำได้จากการมองเห็น 30% จะเห็นว่าการเรียนรู้จากการได้ยินได้ฟังเพียงอย่างเดียวยังมีประสิทธิภาพน้อยกว่าการเรียนรู้และการจำจากการมองเห็นอยู่มาก แต่หากใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 2 ทาง การเรียนรู้โดยการได้ยินและได้เห็นจะสูงถึง 94% และการจำได้จะเพิ่มเป็น 50% เมื่อเทียบกับช่องทางอื่น ๆ

ดังนั้นภาพยนตร์จึงเป็นสื่อสำคัญอีกสื่อหนึ่งที่ส่งผลต่อการรับรู้ และมีอิทธิพลต่อความคิดความรู้สึกรับชมอย่างมาก มีงานวิจัยพบว่า ภาพยนตร์ใช้สอนเด็กที่พิการทางจิตได้ และมนุษย์เรียนรู้ทักษะบางอย่างได้จากการดูภาพยนตร์ โดยให้ใช้จินตนาการการฝึกปฏิบัติตามแบบแม้ว่าจะไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกก็ตาม³

ประโยชน์และคุณค่าของภาพยนตร์

1. ช่วยเชื่อมการเห็นภาพลักษณะเคลื่อนไหวกับเสียงบรรยายประกอบด้วยการใช้ประสาทรับรู้ถึง 2 อย่างทั้งจากการได้เห็นและการได้ยินในขณะเดียวกันนี้เอง ทำให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

2. ช่วยจัดอุปสรรคในด้านความสามารถในการเรียนรู้ภาพยนตร์เป็นเสมือนผู้สื่อสารที่มีแนวคิดที่มีประสิทธิภาพ เช่น ประสบการณ์การเรียนรู้บางอย่างที่มีความซับซ้อน เช่น เรื่องกระแสไฟฟ้าหรือเรื่องปฏิกิริยานิวเคลียร์ เรื่องอวกาศ เป็นต้น

3. ช่วยสร้างสิ่งต่าง ๆ ในอดีตได้ เช่น เหตุการณ์ต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์ ทำให้น่าตื่นเต้นและเชื่อถือได้โดยการแสดงนาฏกรรมต่าง ๆ

4. ช่วยสร้างประสบการณ์ “ร่วม” ช่วยเชื่อมประสบการณ์ที่แตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่มได้ เช่น ใช้ภาพยนตร์ที่ใช้การแสดงบทบาทเพื่อสร้างปัญหาสำหรับให้

² Dwyer, 1978

³ Wendt และ Butts สรุปผลงานวิจัยภาพยนตร์ จากการวิจัย ค.ศ. 1956-ค.ศ. 1962 และใน ค.ศ. 1967 Bureau of Research of the U.S. office of Education ได้ให้ทุนสนับสนุนการทบทวนงานวิจัยภาพยนตร์ที่ได้วิจัยไว้ระหว่าง ค.ศ. 1950 ถึง 1967

ทุกคนได้มีประสบการณ์ร่วมกันได้ก็เพราะการประยุกต์ใช้เนื้อหาของภาพยนตร์นั้นนั่นเอง

5. สามารถแสดงการกระทำที่ติดต่อนี้เองให้เห็นและทำได้เหมือนสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติได้ ซึ่งสื่อชนิดอื่นโดยเฉพาะสื่อทางภาษาหรือสื่อสิ่งพิมพ์ไม่สามารถจะทำได้ เช่น เทคนิคการถ่ายทำแบบสโลโมชั่น หรือเทคนิคแอนิเมชัน ฯลฯ เป็นต้น

6. ทำให้เห็นประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างใกล้ชิด การสาธิตของผู้ทรงคุณวุฒิถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ ทำให้เห็นการแสดงการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ แสดงขั้นตอนประกอบการบรรยาย โดยถ่ายแบบระยะใกล้ ทำให้ทุกคนได้เห็นภาพชัดเจน ได้เห็นขั้นตอนต่าง ๆ ของการสาธิตวิธีการหรือขั้นตอนของกระบวนการต่าง ๆ ได้ชัดเจน

7. เอาชนะอุปสรรคทางกายภาพในการเรียนหลายด้าน เช่น สามารถเรียนรู้โลกภายนอกได้กว้างขวาง เช่น การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจีน สเปน ฯลฯ หรือชีวิตสัตว์ใต้ทะเล การทัศนศึกษาภูมิประเทศถิ่นทะเลทราย ภูเขา ป่าไม้ ฯลฯ โดยภาพยนตร์

8. มีความยืดหยุ่น เช่น ใช้บางตอน ไม่จำเป็นจะต้องใช้ทั้งเรื่องก็ได้ ปิดเสียงบรรยายตามตอนที่ต้องการก็ได้

ภาพยนตร์ที่เหมาะสมสำหรับเด็ก

ในยุคที่การสื่อสารผ่านภาพและเสียงเป็นไปด้วยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นการหาซื้อหรือเช่าจากร้าน ดาวน์โหลด หรือการชมผ่านเว็บไซต์ที่เปิดให้บริการ เด็กและเยาวชนจึงเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้อย่างง่ายดาย ภาพยนตร์เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเข้าถึง เพราะผ่านกระบวนการคิดของกลุ่มผู้ผลิตที่ทำการศึกษามาแล้วว่าจะต้องใช้เทคนิค กลยุทธ์ ใช้ภาษาที่ส่งตรงถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างไร ดังนั้นจึงไม่ต้องแปลกใจว่าภาพยนตร์แต่ละเรื่องจะติดตามตรึงใจเด็ก เยาวชน รวมถึงผู้ใหญ่ และส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกเป็นอย่างสูง

อย่างไรก็ดี พ่อแม่ผู้ปกครองควรมีความรู้เป็นต้นทุนนำมาเลือกใช้เพื่อการพิจารณาหยิบเรื่องราวต่าง ๆ มาให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้

แนวคิดเรื่องรายการสำหรับเด็ก ที่เหมาะสมตามช่วงวัย⁴

ช่วงอายุ	พัฒนาการของช่วงวัย
3-5 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ความสนใจของเด็กในช่วงนี้ก็คือ ความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (คน, สัตว์, ต้นไม้, สิ่งมีชีวิต) พอใจในคำชมหรือเสริมแรง ไม่ชอบการตำหนิ สามารถเล่นคนเดียวได้โดยไม่ต้องมีเพื่อน - ชอบเรื่องราวแนวจินตนาการ เพื่อฝันเหนือจริง (Fantasy) เทพนิยาย - ปกรณัม มือกนิหารบ้างเล็กน้อย เนื้อหาที่เหมาะสมจึงควรมีความใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมที่ตัวเด็กพบเห็นอยู่ โดยเนื้อเรื่องควรดำเนินไปอย่างง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน มีตัวละครไม่มากนัก ง่ายต่อการจดจำ แนวเนื้อหาที่เหมาะสมคือเน้นด้านภาษาและจินตนาการ - วิธีการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้ดี เช่น นิทาน, หุ่น, การ์ตูน, การแสดงออก ฯลฯ
6-9 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - ความสนใจของเด็กในช่วงนี้ก็คือ ยังคงชอบนิทาน ตำนาน เรื่องราวอิทธิปาฏิหาริย์แต่ก็เริ่มที่จะสนใจโลกที่เป็นจริงมากขึ้นด้วย จากสภาพแวดล้อมที่ต้องพบปะกับคนรอบข้าง จึงมีความสนใจเด็กหรือเพื่อนที่มีช่วงวัยใกล้เคียงกัน รวมไปถึงความสนใจเกี่ยวกับธรรมชาติศึกษา - ชอบการแสดงออก ชอบการยกยอให้กำลังใจ-เสริมแรง ชอบเรื่องชวนคิดและการใช้กำลังต่อสู้ เรื่องราวที่เกี่ยวกับนิทาน นิยายที่นำเอาเรื่องราวของชีวประวัติวิทยาศาสตร์ การคิดค้นสิ่งประดิษฐ์ งานอดิเรก วีรบุรุษวีรสตรี หรือบุคคลสำคัญของโลกจะเป็นที่ได้รับความสนใจ แต่จะต้องไม่ยากหรือซับซ้อนเกินไป และมีความยาวไม่มาก - เป็นช่วงเวลาที่ควรส่งเสริมให้รักการอ่าน เนื่องจากเป็นช่วงวัยกำลังเริ่มต้นศึกษาหาความรู้ พื้นฐานที่จะเสริมความรู้การอ่านหรือภาษาจึงมีความสำคัญ - วิธีการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้ดี เช่น นิทาน, การ์ตูน, ละคร, การแสดงออก ฯลฯ

⁴สังเคราะห์จากจุมพล รอดดี ใน นารากร ดิยายน (2536) อ่างแล้ว, รัญจน อินทรกำแหง (2520) ใน อรพินท์ ตักดีเยี่ยม “การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจที่เด็กได้รับจากการชมรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก.” วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537 และเข็มพร วิรุณราพันธ์ “เอกสารประกอบเรื่องรายการโทรทัศน์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก.” เอกสารอัดสำเนา, มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก.

ช่วงอายุ	พัฒนาการของช่วงวัย
10-12 ปี	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสนใจที่หลุดพ้นโลกในจินตนาการระดับหนึ่ง มีความสนใจกับสิ่งรอบข้างในสภาพของความเป็นจริงมากขึ้น เริ่มสนใจกับสังคม เริ่มติดเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ รักพวกพ้อง เริ่มเรียนรู้เพื่อก้าวไปสู่การเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ - เรื่องราวหรือรายการที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริงมากขึ้น เด็กผู้ชายยังคงชอบเรื่องผจญภัย ลึกลับ การค้นคว้าประดิษฐ์ – ทดลองทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนเครื่องยนตร์กลไก เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้าน สัตว์เลี้ยง ธรรมชาติ และชอบเรื่องเกี่ยวกับรัก ๆ ใคร่ ๆ หรือบางทีก็ชอบเรื่องเกี่ยวกับการงานอาชีพ – ศิลปะประดิษฐ์ - การนำเสนอเรื่องราวซับซ้อนมากขึ้น การจบแบบขมวดปมไว้ให้คิดจะได้รับความสนใจ - วิธีการนำเสนอที่ดึงดูดความสนใจได้ดี เช่น นิทาน, การ์ตูน, ละคร, การแสดงออก ฯลฯ

เล่าเรื่องราวภาพยนตร์ เปลี่ยนความคิด

“ข้อดีของหนังก็คือมันเร่งระดมการเดินทางได้ดีมาก
บทความเข้าใจบางอย่างซึ่งต้องใช้เวลาจาวอกถึงจะเข้าใจ
แต่หนังมันใช้เวลาชั่วโมงครึ่งทำให้เข้าใจ ว่าระหว่างสิ่งที่นางไปกับสิ่งที่เหลืออยู่
ถ้ามันขมขื่นมาจากทุกที่ที่รมา เราอาจจะต้องฟังธงเสียก่อนแล้วล่ะว่าเราควรจะแสวงหาอะไร
เราควรจะให้คุณค่ากับอะไร ซึ่งหนังชั่วโมงครึ่งมันบอกเราดีในแง่ที่ว่าเราใช้ชีวิตกับเด็กที่ห่วย
เราอาจจะใช้เวลาถึง ๒ ปี ที่จะทำให้เขาตกผลึก
ระหว่างการแสวงหาสิ่งที่นางไปกับการให้คุณค่ากับสิ่งที่เหลืออยู่”

ทิชา นนต
ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรม
เด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก อยู่ใน
ความรับผิดชอบของกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม รับ
เยาวชนที่ศาลคดีเด็กและเยาวชนพิพากษาให้ควบคุมตัวจากบ้านกรงูณา บ้านมุทิตา
บ้านอุเบกขา ทุกคดี แต่จะต้องเหลือเวลาในการควบคุมตัวมากกว่า 1 ปี 6 เดือน
สำหรับวัยรุ่นที่ก้าวพลาด ความสับสนในคุณค่าของตนเอง ความอ่อนแอ

ทางด้านการตัดสินใจ ต้นทุนในการคิดวิเคราะห์ต่ำ ดังนั้นรูปแบบของกิจกรรมที่สร้างจุดเปลี่ยนให้กับชีวิต เพื่อให้เด็กวัยรุ่นที่ก้าวพลาดและได้มีการศึกษา ทบทวนสิ่งที่ทำเต็มเต็มในจุดที่ขาดพร่องของชีวิต รูปแบบกิจกรรมของบ้านกาญจนาฯ จึงเป็นไปเพื่อตอบสนองให้เด็ก เยาวชน ได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการของกิจกรรมทักษะชีวิต หรือการเรียนชีวิต เรียนสังคมที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนหนังสือ ฝึกอาชีพ

แต่มีกิจกรรมหนึ่งที่เปลี่ยนกระบวนการคิดของเด็กได้อย่างค่อยเป็นค่อยไป นั่นคือ กิจกรรมการชมภาพยนตร์และตามด้วย “ร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมเขียน...หลังชมภาพยนตร์” สำหรับวัยรุ่นสื่อภาพยนตร์และความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ คือ ส่วนหนึ่งของชีวิต โดยเฉพาะภายใต้สังคมบริโภคนิยม การหอบหิ้ววัยรุ่นให้พ้นจากรัศมีของสื่อ หรือการเก็บสื่อให้พ้นจากสายตาวัยรุ่นเข้าฉาย “ปฏิบัติการที่ฝันเกินไป” แต่การยอมแพ้อย่างราบคาบก็เป็นเรื่องที่สิ้นคิดและอ่อนแอเกินไปเช่นกัน

สำหรับกิจกรรมทักษะชีวิต “ร่วมคิด ร่วมคุย ร่วมเขียน...หลังชมภาพยนตร์” เป็นส่วนหนึ่งของการแปรรูปลัทธิวัฒนธรรมที่อาจจะมีพิษ มีภัยแอบแฝงให้เป็นวัฒนธรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันโรคที่ไม่ใช่โรคทางกายในแบบที่เคยรู้จัก โดยบ้ามลของเด็ก ๆ หรือคุณทิดา ณ นคร ผู้อำนวยการ เป็นผู้ริเริ่มนำกระบวนการชมภาพยนตร์เพื่อพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์สำหรับเด็ก เยาวชนมาปรับใช้กับเด็ก วัยรุ่นในบ้านกาญจนาภิเษกฯ เพราะตระหนักดีว่า เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงหนีจากสื่อได้ เพราะสื่ออยู่ล้อมรอบตัวเรา วิธีการที่ดีที่สุด คือ สร้างภูมิคุ้มกันเป็นต้นทุนสำหรับการต่อสู้ในอนาคต เหล่านี้คือกระบวนการที่บ้ามลได้ใช้กับเด็ก เยาวชนในบ้านกาญจนาภิเษกฯ อย่างได้ผลมาเป็นเวลากว่า 1 ปี

ภาพยนตร์ที่เหมาะสมกับเด็กต้องเป็นอย่างไร

จริง ๆ ถ้ามองแบบนี้บ้ามลก็ตอบไม่ค่อยได้นะ เพราะบ้ามลไม่ค่อยอยากคิดอะไรในกรอบกระแสหลักเลย เพราะว่าในทั่วไปเราก็มักจะตีเส้นกันอยู่ อันโน้นก็ไม่ได้ อันนี้ก็ไม่ได้ อันนั้นก็ไม่ได้ นะคะ แต่ในโลกแห่งความเป็นจริง ที่เราคิดว่าไม่ได้มันก็มีอยู่ให้เห็นไปหมด แต่เราก็มักจะคิดว่าโน้นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ แต่ในความเป็นจริงเราก็มองไม่เห็นเอาอะไรออกไปจากข้างหน้าเด็ก ๆ ได้สักอย่างหนึ่ง ไซ้ใหม่คะ ก็ทุกอย่าง เห็นลอยวนเวียนกันอยู่อย่างนั้น ดังนั้นในมุมมองหนึ่งของเราก็คือว่าเมื่อเราไม่สามารถจะเลี่ยงมันได้

ก็ต้องชนกับมันเท่านั้นเอง เพราะเด็ก ๆ ชอบดูภาพยนตร์จึงนำมาสู่กระบวนการนำภาพยนตร์มาใช้ในการเรียนรู้ของเด็ก

เราก็ไม่รู้หรือชอบหรือไม่ชอบ แต่เรารู้ว่ามันมีอยู่รอบตัวเด็กในทุกหนทุกแห่งนะคะ ในแผง ในบ้าน ช้างบ้าน มันมีไปหมดใช่ไหมคะ แล้วถ้าหากว่าเด็กไม่มีทักษะไม่มีความสามารถในการจัดการกับมัน มันก็จะครอบงำแล้วก็เป็นผู้กระทำ แล้วเราก็เป็นผู้ถูกกระทำ ดังนั้นถ้าเราไม่อยากจะให้เด็กเป็นผู้ถูกกระทำ เราก็คงจะต้องหันไปสู้กับมัน แต่จะสู้แบบไหนที่ทำให้เราน่าจะเป็นผู้ชนะบ้าง ไม่ใช่เป็นผู้แพ้ตลอดกาลนะคะ เพราะมันเป็นสิ่งหนึ่งซึ่งมันหนีไม่ได้อยู่แล้ว มันอยู่รอบ ๆ ตัวเด็ก ๆ อยู่ในสังคม

ถ้าพ่อแม่ พับกล่องทีวีไปปิดทีวีเลย เพื่อไม่ให้เด็กรับสื่อจะเป็นอย่างไร

คุณคิดว่าคุณทำได้จริงหรือเปล่านั้น ถ้าอย่างนั้นก็คือคุณต้องเป็นร่างเดียวกับเด็กนะคะ แล้วคุณก็ต้องติดตามเขาไปทุกหนทุกแห่ง คุณก็ต้องหนีเขาไปเหมือนจิ้งจอก แล้วคุณถึงจะทำแบบนั้นได้ แต่ถามว่าในภาคปฏิบัติจริง ๆ คุณทำได้หรือเปล่า เมื่อถ้าคุณทำแบบนั้นได้อาจจะพักหนึ่ง ตอนที่ลูกคุณยังอยู่ในเงื่อนงำที่คุณควบคุมเขาได้ทุกอย่างก้าวไขว้ไหมคะ แล้วคุณอาจจะจัดการด้วยวิธีแบบนี้ แต่วันหนึ่งลูกคุณก็ต้องเติบโตต้องแยกห่างไปจากคุณ โดยธรรมชาติของมนุษย์ก็ต้องเดินเดี่ยวในสังคม คำถามก็คือว่าเมื่อถึงวันนั้น เมื่อเด็กเขาไปเห็นสื่อแบบนี้หรือไปเห็นข้อมูลแบบนี้ เขาจะเอาสติปัญญาเอาทักษะ เอาความสามารถใด ๆ ไปจัดการกับมันไขว้ไหมคะ ก็เหมือนกับเขา ถ้าจะเป็นโรคทางการแพทย์ก็คือภูมิคุ้มกันตัวเองบกพร่องไปแล้วตอนวันนั้น ไขว้ไหมคะ

ก่อนที่เราจะเอาภาพยนตร์มาสอนเพื่อให้เด็กเรียนรู้ ในฐานะผู้ใหญ่ต้องศึกษาล่วงหน้า

แน่นอนมันก็ต้องมีขั้นตอนของมัน ไม่ได้แปลว่าหนังเป็นร้อยเป็นพันเรื่องที่เรามีอยู่ในมือของเราตอนนี้ทุกเรื่องมันจะใช้ได้หมด มันก็ไม่ใช่คะ เราก็ต้องดู ต้องหาแง่มุมหาส่วนที่เราคิดว่าจะสามารถแปลงรูปแปลงร่างเป็นวัดซีนได้ เป็นอาวุธทางปัญญาให้กับเด็กได้ ซึ่งเราต้องค้นหาสิ่งเหล่านี้ก่อนนะคะ แต่เราก็เชื่อว่าหนังบางเรื่องถึงแม้ว่าวันนี้

เด็กดูไม่ได้ เรายังไม่สามารถนำมาให้เขาดูด้วยเหตุผลที่ว่ามันยังไม่เหมาะสม แต่เราเชื่อว่าถ้าหากว่าเด็กได้ผ่านการคิดวิเคราะห์ แล้วก็ตีความเนื้อหาที่น่าเสนอในหนังได้ เก่ง อีก ๕ ปีต่อมา หนังเรื่องที่เราคิดว่าเขาไม่ควรดูในวันนี้ เขาก็ดูได้แหละ เพราะว่าเขามีปัญญาที่แยกแยะได้แล้วก็รู้ว่าอะไรที่เป็นเนื้อหา หรือแก่นของเรื่องที่เขาจะนำไปใช้ต่อ หรืออะไรมันเป็นแค่มาyardติจากหนัง แต่นั่นนั้หมายถึงการมีต้นทุนที่เพียงพอ ในการแยกสารต่าง ๆ ที่อยู่ในหนังได้ด้วยตัวของเขาเอง ในช่วงวันหนึ่งหนังบางเรื่อง อาจจะไม่เหมาะกับเด็กจริงๆระหว่างที่เขาอยู่กับเรา แต่ถ้าทักษะในการดูหนังของเขา มันถูกพัฒนาไปเรื่อย ๆ อย่างเพียงพอ อีก ๕ ปีต่อมาเรื่องที่เราคิดว่าไม่ควรดูในปีนี้นั้น อาจจะไม่มีปัญหาใน ๕ ปี ต่อมาถ้าเขาจะดู

ต้องมีกระตือรือร้นกระบวนการ ให้เด็กเองที่จะดู เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน

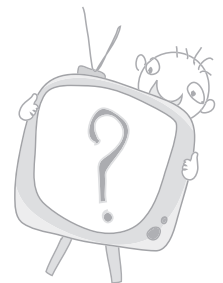
ก็คือจริง ๆ หนังสืทุกเรื่องที่เราเอามาดู เราก็จะพบว่ามันมีสิ่งที่ไม่ควรดูอยู่ในหนัง อยู่ก็เยอะใช่ไหมคะ เพียงแต่ถ้าเราสามารถที่จะสร้างความเข้าใจต่อตัวละครใน ฦ ฦนาที่นั่นให้ได้ สิ่งที่ไม่ควรดูมันอาจจะแปลงรูปแปลงร่างเป็นความเข้าใจก็ได้อ อย่างเช่น เขาดูหนังอยู่เรื่องหนึ่งซึ่งเป็นเรื่องของวัยรุ่นผู้หญิงที่มีพฤติกรรมไม่ดีทาง เพศนะคะ หนีออกจากบ้านหลังจากกอดจูบกับพ่อเลี้ยง แล้วแม่มาเห็น เขาก็อาจจะรู้สึก ละอายใจหรืออาจจะรู้สึกผิด ถึงที่สุดก็หนีออกจากบ้านไป ระหว่างที่หนีออกจากบ้าน ก็ไปเที่ยวในลักษณะซ้้าเติมตัวเอง เช่น ไปคบผู้ชายไม่เลือกหน้า ไปมีเพศสัมพันธ์กับ ผู้ชายหลายคนมากหน้าหลายตา ใช่ไหมคะ ซึ่งมีบางฉากดูกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ ได้เหมือนกัน แต่ถึงที่สุดเราก็เอาหนังเรื่องนี้มาให้เด็กดูหลังจากที่เราดูไปดูมาหลายรอบ นะคะ แต่ตัวสำคัญที่เราทำให้คุณค่าของตัวละครในหนังเรื่องนี้ไม่ดึงด้านมืดของเด็ก ๆ ออกมา แต่ดึงด้านสว่างออกมาแทนก็คือว่า เราพยายามจะทำให้เขาเห็นว่าตัวละคร ตัวนี้มันมีเบื้องหลังของการเดินออกจากบ้านมาใช่ไหมคะ แล้วถ้าเราจะไปเจอเด็ก ผู้หญิงสักคนหนึ่ง ซึ่งเรารู้ว่าเบื้องหลังของเขามาด้วยความเจ็บปวดและพ่ายแพ้แล้ว กำลังทำลายตัวเองแบบนี้ คำถามก็คือว่า เรายังจะมีแก็ใจที่จะทำอะไรกับเขาบ้าง จะ ซ้้าเติมเขาไหม หรือจะพาเขาไปสู่ด้านที่ปลอดภัย ซึ่งทั้งหมดนี้มันก็จะทำให้เด็ก ๆ มีความรู้สึกถึงแต่ละคนที่เราเห็นอยู่ข้างหน้า มันเหมือนกับว่าเห็นพฤติกรรมหนึ่งของเขา

แต่ภายใต้พฤติกรรมหนึ่งของเขา มันก็มีเบื้องหลังอยู่ แล้วถ้าเรามองทะลุไปถึงตรงนั้นแล้ว เรายังอยากฆ่าเติมเขาอีกหรือเปล่า หรือเรารู้สึกเห็นอกเห็นใจเขา

ซึ่งหนังเรื่องนี้ปรากฏว่า มันก็ดึงด้านสว่างของเด็กออกมาได้เยอะ ไม่มีใครรู้สึกว่าเจ้าไฮดี้ในหนังเนี่ยเป็นเด็กผู้หญิงที่ควรแก่การเป็นเหยื่อนะคะ เมื่อสุดท้ายที่เราขอให้เขาแยกไปทำงานเดี่ยวโดยการเขียนจดหมายถึง ไฮดี้ กันคนละฉบับ เราก็เห็นว่าจดหมายที่เขาเขียนถึงไฮดี้ ก็คือพี่ชายคนดีคนหนึ่ง ซึ่งอยากบอกกับน้องสาวว่า “หยุดใช้ชีวิตแบบนี้ซะนะ กลับเข้าบ้านซะ ผู้ชายที่เราเจอในแบบนี้ไม่เคยหวังดีต่อเรานะ” อะโรยแบบนี้ ซึ่งมันก็สร้างความรู้สึกสมเหตุสมผลแล้วก็ก็เป็นด้านดีที่มนุษย์คนหนึ่งพึงมี ทั้ง ๆ ที่ตอนที่เราดูหนังนี้ครั้งที่สองครั้งที่สาม เรายังรู้สึกว่าหนังเรื่องนี้ก็เป็นหนังที่ยังเสี่ยง ๆ กับวัยรุ่นอยู่ แต่พอเราเอาเนื้อหาบางอย่าง เอาคุณค่าบางอย่าง มาประกอบลงไปในเรื่องนี้ หนังเรื่องนี้ก็กลายเป็นวัดซีนทันที

กว่าจะตัดสินใจเลือกหนังสักเรื่องต้องใช้เวลา

ส่วนใหญ่ขั้นตอนดูหนังตอนนี้ป้ามัลยังรับผิดชอบอยู่ เพราะว่ามันเป็นกิจกรรมที่เราแนะนำและเป็นคนชอบดูหนัง และบางอย่างเราก็ไม่ได้ทำในเวลาไหนเลยคะ ทำตอนตี ๒ ตี ๓ โน่นนะคะ เวลาเราได้หนังมาสักชุดหนึ่งเราก็ดูนาน ดูในเวลาว่าง ๆ แล้วก็ค้นหาบางมุมของมันนะคะ หรือค้นหาเนื้อหา แก่นเรื่อง สำหรับกลุ่มเป้าหมายของเราโดยเฉพาะด้วยนะคะ เราอาจจะไม่ได้คิดแทนเด็กวัยรุ่นทั่วประเทศ หรือไม่ได้คิดแทนเด็กในโรงเรียนนะคะ เราคงไม่ได้ไปไกลถึงขนาดนั้น แต่เรากำลังนั่งนึกอยู่ว่า ลูกหลานเราในบ้านกาญจนภิเษกเขาผ่านอะไรมา แล้วอะไรที่จะเป็นสะพานพาเขาทอดออกไปสู่โลกข้างนอกที่เป็นมิตรกับคนอื่น แล้วก็เข้าใจตัวเอง แล้วก็เข้าใจคนอื่นมากขึ้น โจทย์ของเราก็อยู่แถว ๆ นี้ ดังนั้นเวลาพอเราดูหนัง ๑ เรื่องเราก็นั่งนึกถึงว่าหนังเรื่องนี้จะไปช่วยคลี่คลาย หรือไปสร้างความเข้าใจดี ๆ ต่อคนในสังคม ต่อผู้คนได้อย่างไรมากกว่า ซึ่งถ้าเราทำไปบ่อย ๆ เราก็จะไม่รู้สึกว่ามันยุ่งยากนะคะ มันก็เป็นเหมือนกับช่างตัดเสื้อถ้าตัดเสื้อบ่อย ๆ เดี่ยวก็ตัดเก่ง ทำกับข้าวบ่อย ๆ เดี่ยวก็ทำอร่อยเองใช้ไหมคะ ทั้งหมดนี้มันเป็นทักษะ

กระบวนการใช้ภาพยนตร์กับเด็ก ผู้ใหญ่ควรต้องดูเรื่องนั้นให้ผ่านตา

มันก็น่าจะเป็นเช่นนั้นถ้าเราจะใช้กับเด็กในวงกว้าง เพราะว่าเด็กที่นี้เขาก็ไม่ใช่ลูกเราที่จะนอนดูหนังด้วยกันได้ใช่ไหมคะ ที่นี้เขามาอยู่กับเราในลักษณะที่มาเพื่อแก้ไข ฟันฟู เยียวยา บำบัด ดังนั้นมันก็ต้องหาเครื่องมือหลาย ๆ ตัวในแต่ละสัปดาห์ แต่ละเดือน แต่ละปีนะคะ ให้เขาได้อยู่กับเราได้บนความรู้สึกที่ท้าทาย สมวัย น่าสนุก เพราะฉะนั้นหนังก็เป็นเครื่องมือหนึ่งในหลาย ๆ เครื่องมือที่เราใช้ ต้องพิจารณาคัดเลือกหนังที่นำมาฉาย รวมไปถึงการตั้งคำถามต่าง ๆ จากในหนังหลังจากดูจบ

ข้อดี ข้อเสียของการใช้กระบวนการใช้ภาพยนตร์

จริง ๆ เราก็คงไม่ได้พบข้อเสีย พบแต่ข้อดีแล้วก็พบว่าข้อดีที่มันมากกว่านั้นก็คือว่า หนังเนี่ยหลังจากเด็กดูแล้ว สมมติว่าเด็กอาจจะไม่ชอบคนบางคน เช่น ไม่ชอบเพื่อนบางคนที่มีคุณนิสัยไม่ดี เกเร พุดไม่รู้เรื่อง ทำตัวเหมือนเป็นโจท้อยู่แน่แหละนะคะ สมมติว่าเด็กรู้สึกกับใครสักคนหนึ่งซึ่งเป็นเด็กแบบนั้นนะคะ แต่พอเขามาดูหนังอยู่สักเรื่องหนึ่ง เช่น ดูซ็อตซี เป็นหนังของเด็กวัยรุ่นคนหนึ่ง ซึ่งโคตรจะเกเรเลย แต่ในหนังเนี่ยมันมีการฉายภาพให้เห็นว่าบางมุมของความขาดพร่องของซ็อตซี มันคืออะไร แล้วมันเหมือนกับทำให้เกิดการเชื่อมต่อได้ว่าที่เราเห็นซ็อตซีเป็นอย่างนี้ มันก็มี Best on to Story ของเขาอยู่ ดังนั้น เขาอาจจะเกลียดเพื่อนคนหนึ่ง ซึ่งมันนิสัยแย่มากเลย แต่เขากลับวิเคราะห์ ซ็อตซีบนความเข้าใจแล้วเขารู้สึกเมตตาซ็อตซี หนึ่งซ็อตซีตอนจบเนี่ยอยู่ในวงล้อมของตำรวจ แล้วกำลังจะถูกวิสามัญฆาตกรรม เมื่อเราถามเด็ก ๆ ว่า หนังมันเปิดให้เราจินตนาการว่าแล้วเราอยากให้ซ็อตซีอยู่หรือตายเนี่ย ขึ้นอยู่กับจินตนาการของผู้ดูละ เพราะหนังมันไม่ได้ยิงซ็อตซีให้ตายดูให้เราเห็น แต่เขาทิ้งภาพสุดท้ายก็คือว่า ตำรวจกำลังเล็งปืนทุกระบอกไปที่เด็กวัยรุ่นที่โคตรเกเร คนนี้แต่กำลังจะเปลี่ยนแปลงอยู่เนี่ยนะคะ แล้วคำถามที่เด็กต้องตอบคือ แล้วใครอยากให้ซ็อตซีอยู่หรือตาย ปรากฏว่าฉายมาก็ครั้งไม่ทำให้เด็กที่โหดไม่มีใครอยากให้ซ็อตซีตาย คำตอบก็คือว่า มันทำให้เขารู้สึกว่าคนบางคนที่เขาู้สึกว่าเลวในสายตาของเขาเนี่ยนะคะ หรือว่าเขาเกลียดคนแบบนี้มาก เอาเข้าจริงหนังเรื่องนี้กลับทำให้เขารู้สึกว่า

ความเมตตาของเขาต่อคนแบบซ็อตซี่มันมีอยู่ได้ใช่ไหมคะ ดังนั้น หนังมันสามารถสร้างอารมณ์ ความรู้สึกที่ดีขึ้นมาได้ แล้วพอเราอธิบายเรื่องของซ็อตซี่ให้เราเห็น เราเห็นความอ่อนโยนในตัวเขา พออธิบายเพิ่มเขาก็เห็น ซึ่งมันเชื่อมต่อกันง่ายมากที่เขาจะรู้สึกเห็นอกเห็นใจเพื่อนบางคนที่เขาเคยเกลียดชังและรู้สึกว่าทำไมมันนิสัยไม่ดีนะคะ เขาก็เริ่มเข้าใจว่าคนแต่ละคนมันมีบาดแผลอยู่ในใจ แล้วก็เยียวยาไม่ได้หายกันทุกคนในเวลาเท่า ๆ กันใช่ไหมคะ เพราะฉะนั้นหนังเรื่องซ็อตซี่มันบอกได้อย่างหนึ่งว่า ถ้าผู้ใหญ่ดูหนังซ็อตซี่หลาย ๆ คน ผู้ใหญ่ก็แทบจะไม่เกลียดเด็กคนไหนอีกเลยในโลกนี้ แล้วถ้าเราสักคนหนึ่งชอบเกลียดเพื่อน ถ้าเราดูซ็อตซี่เราก็จะเลิกเกลียดทุกคน ซึ่งนี่คือข้อดีของหนังนะคะที่มันย่อระยะเวลาของความรู้สึกบางอย่างของเรา ซึ่งมันอาจจะใช้เวลานานมากในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติหรือมุมมองของเราต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่หนังเนี่ยนะคะ มันใช้เวลาค่อนข้างกะทัดรัดนะคะ มันทำให้เรารู้สึกว่าไม่ต้องเดินทางกันอีกยาวนานนะคะ แต่เราสามารถที่จะเข้าถึงอารมณ์และความรู้สึกแบบนี้ได้นะคะ ซึ่งมันเป็นข้อดีที่เราพบว่าหนังเกือบทุกเรื่องช่วยทำให้ระยะเวลาของการเดินทางของเราสั้นลงนะคะ

อย่างเช่น เราดู โฮเทลวันดา เราเห็นว่า ฮูตู กับ ดุสซี่ เนี่ยแท้ที่จริงเขาเป็นคนซึ่งหน้าตาละม้ายคล้ายกันเพียงแต่อาจจะถูกแบ่งโดยเงื่อนไจทางภูมิศาสตร์ใด ๆ ก็แล้วแต่ ทำให้เขาเหมือนคนต่างชาติพันธุ์กัน แต่จริง ๆ เขาเหมือนกัน คนจากต่างประเทศไปเห็น ฮูตู กับ ดุสซี่ แทบจะแยกไม่ออกเลยว่าใครคือชาติพันธุ์ฮูตู ใครคือดุสซี่ ใช่ไหมคะ แต่ถึงที่สุด ฮูตู และ ดุสซี่ เนี่ยนะคะ ถูกสร้างขึ้นมาให้เกลียดชังกันโดยที่ฮูตูมีอำนาจที่เหนือกว่า ใช้สื่อที่มีมากกว่าป่าวประกาศผ่านทางวิทยุว่า ดุสซี่ เป็นเสมือนพวกแมลงสาบ แล้วก็ชวนกันไปฆ่าแมลงสาบ การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในรวันดาก็เกิดขึ้น เป็นการเหยียดคนอื่นให้แตกต่างจากเรา ซึ่งเวลาเด็ก ๆ ดูโฮเทลวันดาแล้วเนี่ยมันทำให้เราสามารถชวนเขาเชื่อมโยงไปถึงความรู้สึกที่ว่า ถ้าเราเกลียดใครสักคนหนึ่งแล้วทำให้เขาต้องต่ำ โสโครกเหมือนแมลงสาบมันง่ายหรือยากที่เราจะเดินไปตบคน ๆ นั้นให้ล้มลง ฆ่าเขาให้ตาย เด็กก็รู้ว่ามันง่าย ดังนั้นนี่เป็นเหตุผลนะคะว่า เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะไม่บ่มเพาะ ปลุกฝังความเกลียดชังใครสักคนหนึ่งทั้งในใจเราเองหรือว่าไปบ่มเพาะคนอื่นใช่ไหมคะ เพราะว่าถึงที่สุดสิ่งที่เราอาจจะคาดหมายไม่ได้เลยก็คือว่า เอ้! ทำไมเราฆ่าคนง่ายเหลือเกิน ใช่ไหมคะ เพราะว่าเราไปบ่มเพาะความ

เกลียดชังคนบางคนผ่านสัญลักษณ์บางอย่าง ผ่านเรื่องราวบางอย่างที่เราเองก็อาจจะไม่รู้ตัว ซึ่งโฮเทลวันดาเนี่ยมันย่อภาพยนตร์นี้ให้กับเราได้ชัดเจนนะคะ ซึ่งนี่เป็นข้อดีของหนัง เพราะหนังมันใช้เวลาเพียงชั่วโมงครึ่ง สองชั่วโมงนะคะ

ภาพยนตร์สร้างสังคมจำลองขึ้นมา

ใช่ ในขณะที่สังคมจริงเราต้องเดินทางกันเป็นปี เป็นหลาย ๆ ปีเพื่อจะไปถึงข้อมูลข่าวสารบางอย่าง แต่หนังมันใช้นาฬิยาน้อยนะคะ แต่หน้าที่เราก็ไม่ใช่ดูแค่เห็นภาพผู้สร้างผลาญเท่านั้น แต่เราจะต้องดูในช่องว่างของแต่ละตอนของหนัง เราจะต้องดึงมันออกมาให้ได้นะคะ อย่างเช่น คำว่าแมลงสาบคำเดียวในโฮเทลวันดามันสะท้อนอะไร

การบ้านของการดูภาพยนตร์กับเด็ก ไม่ใช่การดูร่วมกับเด็กแต่อยู่ที่กระบวนการก่อนดู

จริง ๆ เราก็ไม่ค่อยได้คุยอะไรกับเด็กมากนักนะ ในเวลาดูหนัง ก็ให้เขาดูกันไป สมมติว่าเราให้โจทย์เขาไปให้ดูหนัง เสร็จก็ให้โจทย์ คือหนังมันถูกสร้างโดยคนกลุ่มหนึ่งซึ่งมีความสามารถอยู่แล้วที่จะส่งข่าวสารเนื้อหาให้กับผู้ดู ดังนั้นเวลาเราใช้หนัง เราใช้พลังไม่ต้องเยอะ แต่อาจจะต้องใช้พลังเยอะตอนที่เราดูเองเพื่อจะหาจุดอ่อนจุดแข็ง แต่เมื่อเราสร้างโจทย์ขึ้นมาจากหนังเรื่องนั้นแล้ว การเดินทางจากโจทย์ไปถึงเด็ก ๆ ก็ง่ายขึ้นนะคะ มันก็ง่ายขึ้นเพราะว่าหนังมันค่อนข้างมีความเป็นรูปธรรมสูง มันมีอารมณ์อยู่ในนั้นค่อนข้างสูงอยู่แล้วด้วยตัวของมันเอง เรียกว่าเป็นสื่อที่เป็นรูปธรรมที่มันเห็นชัดอยู่ในนั้น

ภาพยนตร์ต้องเคารพคนดู และส่งเสริมกระบวนการคิด

หนังไทยนี้ยังไม่ค่อยได้ใช้เท่าไรเลย คือหนังไทยอาจจะเห็นเพราะว่าจริง ๆ มันก็ไม่ค่อยจะสมจริง เช่น เราดูเรื่องเด็กเดน ที่นี่ก็ดูหนังไทยนะ แต่ปรากฏว่าพอตอนจบ

มันดูมันพยายามจะประดิษฐ์จนเกินไป เช่น ที่สุดคนนั้นไปเป็นอันนี้ คนนี้ไปเป็นอันนั้น จบแล้ว ซึ่งในความเป็นจริงที่ผ่านมานี้ก็ไม่ได้ปูพื้นให้เราารู้สึกได้ว่าคน ๆ นี้ ต้นทุนมันสูงที่ขนาดจะไปเป็นอย่างนั้น ไปเป็นอย่างนี้เลยหรือ ไซ้ไหมคะ เราก็รู้สึกว่ บางทีหนังไม่ค่อยเคารพคนดูนะคะ มันเหมือนยึดเยียดไปหรือเปล่าอะไรอย่างนี้นะคะ เราก็เลยรู้สึก อันนี้ก็ไม่ได้เหมือนกัน ไม่ค่อยให้ความเป็นธรรมกับหนังไทย แต่เราก็รู้สึกว่า มันหายาก

หนังบางเรื่องอย่างเช่น My father ในหนังเกาหลี ซึ่งเรารู้สึกว่าเขาทำได้อย่างค่อนข้างดี คือทำให้เรารู้สึกได้เวลาเราดู My father ซึ่งก็เป็นหนังทางเอเชีย แต่เราก็ กลับเห็นเนื้อหาที่มันเยอะกว่า หนังเรื่องนี้เกิดขึ้นจากเรื่องจริงของผู้ชายคนหนึ่ง ซึ่งถูก รับไปเป็นบุตรบุญธรรมของคนอเมริกัน เป็นเด็กกำพร้าในเกาหลีและจากนั้นถูก ครอบครัวยุโรปอเมริกันขอไปเป็นบุตรบุญธรรม ในระหว่างที่เขาอยู่ในอเมริกาเขาก็เป็นบุตร บุญธรรมที่ได้รับความรักอย่างเต็มที่จนกระทั่งเรียนจบมหาวิทยาลัย แต่ครอบครัว บุญธรรมของเขาไม่เคยปิดบังเขาว่าเขาแม่เป็นคนเกาหลี

ดังนั้นพอวันหนึ่งที่เขาจบมหาวิทยาลัยเขาก็รู้สึกอยากติดตามหาพ่อ แม่ที่แท้จริง ซึ่งครอบครัวบุญธรรมก็เปิดโอกาสให้วิธีของเขา คือ สมัครเป็นทหารเพื่อจะได้มาอยู่ใน เกาหลี จะได้มาค้นหาพ่อ แม่ของตัวเอง แล้วพอมาถึงเกาหลีจริง ๆ ซึ่งเรื่องนี้ก็เป็น เรื่องจริงของผู้ชายคนนี้เขาก็พยายามออกทีวี ประกาศหาพ่อแม่ทางทีวีว่าเขาถูกรับไป เป็นบุตรบุญธรรมที่อเมริกาในปี พ.ศ. เท่านั้น พ่อ แม่ของเขาอยู่ที่ไหนเขาอยากเจอ อะไรอย่างนี้ นำไปสู่นักบวชคนหนึ่งซึ่งดูที่วี่อยู่ แล้วก็มาหาเขาแล้วก็พาเขาไปเจอพ่อ ซึ่งเป็นนักโทษประหาร แล้วเขาก็พยายามจะช่วยให้ลดโทษพ่อจากโทษประหารเป็น ตลอดชีวิตโดยการเข้าชื่อที่ในเกาหลีเพื่อเสนอชื่อ ซึ่งชีวิตคนอเมริกันอาจจะทำแบบนี้ ได้ แต่เขาก็เหมือนอเมริกันทั่วไป เด็กคนนี้ทั้ง ๆ ที่เขาเป็นเด็กเกาหลี เขาพูดภาษา เกาหลีไม่ได้ตอนที่เขากลับมาที่เกาหลี เขาต้องหาเพื่อนสักคนหนึ่งเพื่อเป็นล่ามคอย แปลเวลาเขาตามหาพ่ออะไรอย่างนี้ แต่ถึงที่สุดมันเหมือนกับมีข้อค้นพบว่าเขาไม่มี ทางช่วยพ่อได้ พ่ออาจจะต้องตาย สุดท้ายเขาก็กลับไปอเมริกาไปเป็นบุตรบุญธรรม คนเดิมอีกนะคะ แล้วก็แบบว่าในหนังเรื่องนี้ความที่เรื่องราว เนื้อหามันเยอะ สุดท้าย เราให้เด็ก ๆ นั่งเขียนจดหมายถึง เจมส์ พาร์คเกอร์ ตัวเอกของเรื่อง ซึ่งเด็กเขาก็เขียนดี เขาพยายามจะบอกเจมส์ว่า “จริง ๆ นายนะมีสองอย่างอยู่ในตัว ก็คือ มีสิ่งที่หายไป

คือพ่อที่แท้จริง แต่นายก็มีสิ่งที่เหลืออยู่ก็คือพ่อแม่บุญธรรม แล้วทำไมนายถึงใช้เวลาที่เหลืออยู่ตามหาสิ่งที่หายไป ทั้งที่นายมีสิ่งที่เหลืออยู่ก็คือพ่อ แม่บุญธรรมที่แสนดี ดังนั้น นายเหมือนเราอยู่ช่วงหนึ่งตรงที่เรา ก็พยายามตามหาสิ่งที่หายไปทั้ง ๆ ที่จริง ๆ เราควรจะอยู่กับสิ่งที่เรายังเหลืออยู่” ซึ่งหนังเรื่องนี้มันกลับทำให้เด็ก ๆ ได้

คืออย่างนี้ ข้อดีของหนังก็คือมันย่อระยะเวลาการเดินทางได้ดีมากบนความเข้าใจ บางอย่างซึ่งต้องใช้เวลายาวไกลถึงจะเข้าใจ แต่หนังมันใช้เวลาชั่วโมงครึ่งทำให้เข้าใจว่าระหว่างสิ่งที่หายไปกับสิ่งที่เหลืออยู่ ถ้ามนุษย์ไม่อยากทุกข์ทรมาน เราอาจจะต้องฟันธงเลือกแล้วว่าเราควรจะแสวงหาอะไร เราควรจะให้คุณค่ากับอะไร ซึ่งหนังชั่วโมงครึ่งมันบอกเราได้ในขณะที่ถ้าเราใช้ชีวิตกับเด็กที่นี่ เราอาจจะใช้เวลาถึง ๒ ปี ที่จะทำให้เขาตกผลึกระหว่างการแสวงหาสิ่งที่หายไปกับการให้คุณค่ากับสิ่งที่เหลืออยู่

ถนุจาก 100 อาจได้แค่ 1

จริง ๆ เราสิ้นเปลืองกับค่าดูหนังเยอะมากนะ เพราะว่าเวลาเราซื้อหนังมา ๑๐ เรื่อง รอบนี้ดูไม่ได้สักเรื่อง ไม่อาจจะส่งไปถึงมือเด็กได้ ๑๐ เรื่องนี้ ขาดทุนอะ! ซื้อใหม่อีก หากินกะคะ ซึ่งบางเรื่องมันก็มีต้นทุนมาจากการอ่านบทวิจารณ์หนัง แต่บางเรื่องมันก็ยังไม่เหมาะกับสถานการณ์ในบ้านกาญจนภิเษก เช่น บางเรื่องมันอาจจะมีความงดงามอยู่เยอะแยะในหนัง แต่มันก็เดินเรื่องซ้ำซึ่งอาจจะไม่เหมาะกับเด็กวัยรุ่นในบ้านหลังนี้ แล้วก็ห้องดูหนังที่ใหญ่ ไม่ใช่ดูแค่ ๗ คนแล้วก็คุยกันไปนะคะ เพราะฉะนั้นหลายเรื่องมันอาจจะต้องไวดูโน่นหลังจากที่เขาไม่ทักชะในการดูหนังที่มากขึ้น เขาก็ค่อยไปต่อเองนะคะ ไม่ได้แปลว่าเราซื้อหนังมาร้อยเรื่องพันเรื่องทุกอย่างจะใช้ได้ในปี พ.ศ. นี้ ในกาลเวลานี้ ไซ้ใหม่คะ ต้องรออีกสักพักหนึ่ง

จริง ๆ ก็ไม่อยากให้คนเข้าใจว่าเป็นนักดูหนัง เพราะว่าเดี๋ยวจะคิดว่าเราดูหนังแล้วก็วิเคราะห์หนังเก่ง ดีความหนังเก่ง ก็กลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจริง ๆ มันไม่ใช่ นะคะ เราดูหนังบนการตอบโต้กับลูกหลานเราเท่านั้น ซึ่งใครอย่าไปคิดเลยเถิดไปว่าเราชำนาญการในเรื่องของการวิเคราะห์หนัง วิวิจารณ์หนัง ไม่สามารถถึงขนาดนั้น

เราอยากให้เด็กรับสื่ออะไรจากทวด

เราไม่ได้คิดว่าเราจะต้องทำแบบนี้กับเขาตลอดไป เราเชื่อว่า ๒ ปี ในบ้านกาญจนภิเษก ถ้าเด็กดูหนังไปกับเราทุกวันพฤหัสบดี มีการวิเคราะห์คิดไปเรื่อย ๆ พร้อมกับเรา เราเชื่อว่าในวันที่เขาเป็นผู้ใหญ่เมื่อเขาอายุ ๒๕, ๓๐, ๔๐ เวลาเขาดูหนังดูอะไร Message ที่มันเป็นศิลปะเป็นสิ่งที่มีความบางอย่างแอบแฝงอยู่ เขาจะรู้เท่าทันมันเองในวันนั้น ไซ้ใหม่คะ เราเพียงแค่ให้ต้นทุนเหมือนกับเราส่งลูกไปเรียนหนังสือ ไม่ต้องเรียนกันตลอดชีวิตในโรงเรียนหรือ เรียนสักพักหนึ่ง อีกหน่อย ต้นทุนของการเรียนหนังสือ ก็จะกลายเป็นทุนของการเดินทางไกลในชีวิตของเขาได้ นะคะ

เมื่อดูแบบถวิลวิเคราะห์ เนื้อหาที่ประทับอยู่ในใจ

ความประทับใจในหนัง ต้องบอกว่าทุกเรื่องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ อย่างเช่นถ้าเราต้องพูดกับเด็ก ๆ ที่มาจากสุราษฎร์ธานี มีเด็กอยู่คนหนึ่ง ใน ๒๘ คน ที่เป็นเด็กหัวรุนแรง ที่มาอยู่กับเรา มีอยู่หนึ่งคนที่เขามีคำสาปต่อตัวเองแล้วก็อาจจะมีคนอื่นสาปเขาด้วย แต่เขาสาปตัวเขาเองแน่ เขาเรียกตัวเขาเองว่าโจรนรก อย่างนี้คะ เขาเขียนบันทึกของเขาภายใต้ชื่อเขาสมญานามเขาก็คือ “โจรนรก” แล้วเพื่อนบางคนก็รู้สึกได้ว่าเขาแทบจะเป็นเด็กที่มีปัญหาเยอะนะคะ แต่วันที่เราให้เขาดูเรื่อง ซ็อตซี่ เราสามารถที่จะจูงใจให้เด็กเห็นว่า ถ้าเราเกลียดใครสักคนหนึ่งแล้วถ้าเราเข้าใจซ็อตซี่ เราแทบจะเกลียดเขาไม่ลงเลยนะ คือถ้าเราเข้าใจซ็อตซี่ เราอาจจะไม่อยากจะเกลียดใครอีก เพราะว่าซ็อตซี่ เป็นตัวแทนของเด็กที่เลวที่สุด ไร้เหตุผลที่สุด ชั่วร้ายที่สุด แต่สุดท้ายเมื่อซ็อตซี่กำลังจะถูกวิสามัญฆาตกรรมจากตำรวจที่ล้อมรอบไปหมดเลย ทำไมเราไม่อยากจะให้ซ็อตซี่ตายในวันนั้นล่ะ เป็นเพราะเราเห็นเบื้องหลังของเขาไซ้ใหม่กว่ากว่าวันที่จะมาเป็น ซ็อตซี่ผู้ชั่วร้าย เขาขาดพร่องอะไรเยอะแยะไปหมดเลยไซ้ใหม่ลูก

ดังนั้นวันนี้เราอาจจะเห็นเพื่อนเราสักคนหนึ่งที่มีมันดูเลวร้าย แต่เราไม่เห็นความขาดพร่องของเค้าใจลูก แต่พอเราเห็นซ็อตซี่ แล้วเราเกลียดซ็อตซี่ไม่ลง ก็เหมือนบ้างว่าป่าจะมาทำงานกับพวกหนู ป่าดูซ็อตซี่ เป็นสิบ ๆ หนเพื่อมันจะได้สั่งป่าว่า ป่าไม่ควรจะเกลียดเด็กสักคนหนึ่งในโลกใบนี้ผ่านการดูหนังซ็อตซี่ สักร้อยครั้ง ซึ่งเราอาจ

จะต้องคุยกับเขาแบบนี้ ถ้าเวลาเราคุยกับเด็ก ๆ หรือถ้าเราอยากจะคุยกับผู้ใหญ่ เราก็อาจจะต้องเลือกหนังบางเรื่อง คือ มันไม่มีอะไรที่ตอบคำถามในทุก ๆ มิติได้ในแต่ละเรื่อง หรืออย่างเช่นเวลาเราจะคุยกับเด็กที่มาด้วยเรื่องของความรู้สึก เขาเรียกว่าให้เกิดความชื่นชมใครสักคนหนึ่ง รายการคนค้นคน อาจจะเป็นตัวที่น่าสนทนาระหว่างเรากับเด็กกลุ่มนั้นได้

รายการคนค้นคน ที่เราเลือกมาครั้งนี้ เป็นเรื่องของแม่คนหนึ่งซึ่งมีสามีที่พิการอย่างกะทันหัน ในขณะที่เดียวกันต้องยอมรับสภาพสามีที่พิการที่อยู่ในบ้านพร้อมกับลูกชายวัยรุ่นอีก ๒ คน ซึ่งยังต้องดูแล ตัวเองต้องมาทำงานหนักมากเพื่อดูแลมนุษย์ ๓ คนนะคะ ในขณะที่เด็ก ๒ คนนั้นยังเป็นเด็กวัยรุ่นเขากลับไม่เป็นภาระของพ่อแม่เลยแม้แต่น้อย ไซ้ไหมคะ ซึ่งตรงนี้เวลาถ้าเราไม่อยากจะให้เด็กรู้สึกได้ว่า การไม่เป็นภาระแต่เป็นพลังให้กับพ่อแม่มันมีส่วนช่วยได้อย่างไร เราก็หยิบหนังเรื่องนี้มาคุยคือ แต่ละเรื่อง แต่ละหนังมันก็มีจุดที่เราเอาไปใช้ได้ต่างกัน ต่างวาระกัน มันไม่เหมือนกัน มันไม่ใช่สูตรสำเร็จ นั้นบ้างก็รู้สึกว่ามันทุกเรื่องมันก็มีมุมของมันที่ไม่ค่อยเหมือนกัน แต่ถ้าพูดถึงบ่อย ๆ เนื่องจากงานที่มันเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เราอาจจะพูดถึงไฮเทลวันดาบ่อย พูดเรื่องซ็อตซี่บ่อย เพราะว่าไฮเทลวันดามันเป็นเรื่องของ การถูกทำให้เกลียดคนอื่นบนการสร้างสัญลักษณ์บางอย่างขึ้นมา นะคะ เช่น แผลงสาบ หรือซ็อตซี่นะคะ มันก็เป็นเรื่องที่เราสามารถเข้าอกเข้าใจคนบางคนซึ่งช่วยเราได้มากขึ้น เมื่อเราเข้าใจเขามากขึ้นมันทำให้เราไม่ท้อ ไม่ถอย แล้วก็พยายามใช้ความเข้าใจนั้นทำงานต่อไปเรื่อย ๆ จนมีข้อค้นพบ พาดคนหนึ่งคนออกจากมุมมืดได้อะไรอย่างนี้ ก็ชอบทุกเรื่อง

ภาพยนตร์ทั่วไปที่เด็กเลือก ก็ต้องมีกระบวนการเหมือนกัน

โดยปกติที่บ้านกาญจนาฯ เราก็มีหนังให้เด็ก ๆ ดูอยู่แล้ว ห้องดูหนังห้องนี้เป็นห้องดูหนังที่เด็ก ๆ หาหนังมาเอง ดูเองตอนเย็น ๆ จนถึงสามทุ่มครึ่งหลังเลิกกิจกรรม ส่วนจะเป็นหนังแบบไหนให้เขาใช้ดุลยพินิจเอง เราก็จะไม่ไปก้าวก่าย แต่ว่าวิธี check & balance (วิธีการตรวจสอบ) ของเราก็คือให้เขาทำป้ายไว้หน้าห้อง เพื่อบอกข้อมูล

ว่าวันนี้ใครจะเป็นคนเอาหนังมาฉาย เรื่องอะไร ซึ่งจะทำให้พื้นที่ตรงนี้เป็นที่ที่โปร่งใส ไม่เป็นที่ที่ลักลอบทำอะไรสักอย่าง คือแทนที่เราจะไปห้ามว่านี่ทำไม่ได้ โน่นทำไม่ได้ เราก็จะไม่ใช้ข้อห้าม แต่สร้างองค์ประกอบของมันให้ถูกตรวจสอบโดยที่เขาไม่รู้ว่าถูกตรวจสอบ แล้วให้อยู่ในจุดเปิด หมายถึง อยู่ในพื้นที่ที่มีคนเดินผ่านไปมาตลอดเวลา และรู้ว่าไม่มีกิจกรรมอะไรเกิดขึ้น ซึ่งทั้งหมดนี้มันทำให้เด็กต้องดูแลตัวเองอยู่แล้ว แต่ไม่ใช่ข้อห้าม

วิธีการนี้ถ้าผู้ปกครองจะนำไปใช้กับลูกหลานในบ้านก็น่าจะได้เหมือนกัน คือ แทนที่จะห้าม แต่เราทำบรรยากาศสถานที่ให้มันถูกตรวจสอบด้วยตัวของมันเองอย่างเป็นธรรมชาติ คือถ้าเราเอาห้องดูหนังฟังเพลงไปไว้ที่มุมที่ลับ ต่อให้เราสร้างกติกาสักล้านข้อมันก็ช่วยอะไรไม่ได้ เพราะว่าองค์ประกอบของสถานที่มันทำให้ด้านมืดของมนุษย์ออกมาง่ายกว่า แต่เมื่อเราเอาหนังมาอยู่ในมุมที่ใครจะต้องผ่านไปผ่านมาถึง เราไม่มีกติกามันก็อยู่ของมันได้โดยตัวของมันเอง

ในครอบครัวก็ต้องลดการควบคุมและข้อห้าม

สมมติว่าถ้าเป็นการประยุกต์ใช้ในครอบครัว ก็แล้วแต่ที่บ้านหลังนั้นจะจัดขึ้นมา เช่น ไม่เอาทีวีไว้ในห้องนอน ให้ไว้ส่วนรวม ดูด้วยกัน แต่ว่าเราไม่เชื่อเรื่องการควบคุมนะคะ เราเชื่อว่าจริง ๆ ไม่ว่าคุณจะทำอย่างไรก็ตามความสามารถของมนุษย์ก็อยากจะหลบเลี่ยง หลีกการควบคุมนั้น ซึ่งยิ่งเราควบคุมสูงเขายิ่งหลบเลี่ยง เขายิ่งจะต้องหาทางหลบเลี่ยงให้มันเนียน ให้มันสนิทนะคะ ก็ยิ่งกลายเป็นว่าเราไปส่งเสริมด้านที่เป็นเจ้าเล่ห์เพทุบายมากขึ้น อาจทำให้เด็กสร้างกล สร้างอุปบายเก่ง หลบพ่อแม่เก่ง หรือหลบคน หลบครู

เจ้าหน้าที่ก็เรียนรู้ด้วยกันกับเด็ก

เรื่องการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยนั้น จริง ๆ ที่นี้มันอาจจะเลยเส้นนั้นมาแล้วเลยเส้นของความคิดที่เป็นการไม่เห็นด้วย ช่วงแรก ๆ นะคิดอะไรก็ต้านกันหมดแหละ ที่นี้ นะคะ ช่วงแรก ๆ ปีสองปีแรก แต่ว่าพอตอนหลังมันผ่านเรื่องพวกนี้กันมาแล้วมันก็มีการยอมรับกันมากขึ้น ที่สำคัญตอนที่เราจะดูหนังก็ไม่ใช่อยู ๆ เราก็ให้ดูเลย

เราก็มีการเล่าสู่กันฟังว่าเราจะปรับกิจกรรมแบบไหน เราจะรู้กิจกรรมบางอัน ออก เราจะเอาวันดูหนังมาใส่ คือ มันต้องมีการถกเถียงกันอยู่แล้ว เพราะว่ากว่าเราจะเอา วันดูหนังมาใส่ลงไปในวันพฤหัสบดีได้มันก็ต้องเคลียร์อะไรบางอย่างออกเพื่อที่จะทำ ให้พื้นที่นี้กลายเป็นพื้นที่ของการดูหนัง ซึ่งมันมีการถกเถียงกันอยู่เยอะก่อนที่จะปรับ กิจกรรม ไซ้ไหมคะ ซึ่งในการถกเถียงนั้นมันก็นำไปสู่ความเข้าใจที่ตรงกันว่ามัน ทำเพื่ออะไร ซึ่งโดยทั่วไปแม้เจ้าหน้าที่เขาไม่ให้นักดูหนังบางคน แต่เขาก็เห็นความคิด ของเด็ก ๆ มากขึ้นจากการดูหนัง เนื่องจากที่นี่มีกระบวนการหลายอย่างที่เราสามารถ รู้ความคิดของเด็ก เช่น บันทึกก่อนนอนของเขา วันไหนที่เขาดูหนังเราจะเห็นบันทึก ก่อนนอนก็จะมาเลยแม้ว่าบางคนอาจจะไม่ได้ลงรายละเอียดเพราะเขาต้องผ่านการ วิเคราะห์ไปแล้วก็ไปอยู่ในเอกสารของการวิเคราะห์แล้ว แต่บางคนถ้าหนังนั้นมันยังเป็น ความรู้สึกที่แบบซุ่มซ่ามอยู่ในอารมณ์เขาก็ยังจะเขียนอีกยาวในบันทึกก่อนนอน “ผมชอบหนังเรื่องนี้มากเลย ถ้าดูที่บ้านนะ คู่กันคนน้อย ๆ กว่านี้ผมต้องร้องไห้แล้ว” อะไรอย่างนั้นนะคะ “แต่พอคนเยอะผมก็รู้สึกอาย” บางคน “ผมจะต้องขอยืมป้าเอา หนังเรื่องนี้ไปดูที่บ้านอีกรอบ” หรือหนังบางเรื่องเด็กเขาจะ “เนี่ยมันเหมือนพวกผมเลย เหมือนเลย” อะไรอย่างนี้ “แล้วผมก็รู้สึกทึ่งว่าจริง ๆ ทุกปัญหามันมีทางออกนะ” อะไรอย่างนี้ก็แล้วแต่ เขาก็มีเรื่องราวที่จะพูดเกี่ยวกับหนังต่อไปอีกในมุมของเขา คนเดียวอะไรอย่างนี้

กระบวนการเขียนช่วยทดแทน ความรู้สึกบางอย่างที่พูดไม่ได้ และเชื่อมโยงเรื่องราวของภาพยนตร์ ที่จะต่อยอดกระบวนการคิด

ไซ้ ซึ่งตรงนี้เราสามารถเช็คเขา เรียกว่าเช็ค rating การดูหนังจากเด็ก ๆ ได้จาก บันทึกก่อนนอน คือ หนังสือวันพฤหัสบดี วันศุกร์ถ้าเราได้อ่านสมุดเด็กเราจะเห็น ร่องรอยว่า เออ! หนังเรื่องนี้ไซ้เลย โดนใจเด็ก ๆ แต่เท่าที่ทำมาก็ไม่มีเรื่องไหนที่ไม่ โดนใจอีกเหมือนกันนะ แม้ว่าเรื่องบางเรื่องอย่างเช่น ช่วงหลังที่เราให้ดูเรื่องของ สงครามนาซี สงครามโลกครั้งที่ ๒ ระหว่างเยอรมันกับนาซีนะคะ ระหว่างเยอรมัน กับยิวนะคะ ๓ สัปดาห์ติดต่อกันอาจจะมีเด็กบางคนได้รับสารที่ต่อเนื่องและเติมใน ความรู้สึก

จริง ๆ หนึ่งมันไม่เกี่ยวกับหรือ หนึ่งมันคนละเรื่องกันเลย แต่ว่ามันอยู่ในประวัติศาสตร์ที่ใกล้เคียงกัน เช่น เรื่องเด็กชายในชุดนอนลายทางซึ่งเป็นเด็กนาซีกับเด็กฮิตเลอร์อายุ ๘ ขวบเท่ากัน แต่อีกคนหนึ่งเป็นลูกของนาซี อีกคนหนึ่งเป็นลูกของคนยิวอยู่ในค่ายอพยพ แล้ว ๒ คนนี้มาเจอกันที่กำแพงรั้วลวดหนามแล้วก็ก็เป็นเพื่อนกันในขณะที่อีกคนเป็นลูกของนาซี แต่อีกคนหนึ่งเป็นเด็กในค่ายกักกัน สองคนนี้ก็ค่อย ๆ พัฒนาความสัมพันธ์ขึ้นมาทีละนิด ๆ นะคะ ซึ่งหนึ่งมันสะเทือนใจมากนะคะ แล้วพอสัปดาห์ต่อมาเราก็ให้ดูเรื่อง เดอะเปียนิส (The Pianist) เรื่องของนักเปียโนคนหนึ่งในช่วงของสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งนาซีกดขี่พวกยิวอย่างทารุณโหดร้าย ซึ่งเด็กเขาเห็นภาพชัดขึ้นจากที่เขาดูเด็กชายในชุดนอนลายทาง ซึ่งมันเป็นสงครามก็จริงแต่ถ่ายทอดผ่านเด็กอายุ ๘ ขวบ ๒ คน บทสนทนาของเด็กอายุ ๘ ขวบที่มาจากฐานที่ต่างกัน แล้วก็พอเขาขึ้นมาดู เดอะเปียนิส เขาเห็นมันต่อเนื่องได้ พอสัปดาห์ต่อมาเราก็ให้ดูในเรื่องของคนผู้หญิงนักศึกษาพี่น้อง ซึ่งเป็นนาซีแต่ไม่เห็นด้วยกับการทารุณกรรมความโหดร้ายของฮิตเลอร์และพยายามที่จะต่อต้านประท้วงฮิตเลอร์ ทำกิจกรรมหลายอย่างเพื่อที่จะทำให้ความเป็นระบบนาซีมันหายไป แล้วถึงที่สุดเขาถูกจับและถูกประหารชีวิตอย่างนี้ คือ หนึ่ง ๓ เรื่องนี้มาต่อแล้วเหมือนเป็นเรื่องเดียวกัน เป็นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ที่อยู่ในช่วงเดียวกันแต่ผ่านการถ่ายทอดที่ตัวละครที่ไม่เหมือนกัน เช่น อันหนึ่งถ่ายทอดผ่านตัวละครเด็ก ๘ ขวบ อีกเรื่องหนึ่งถ่ายทอดผ่านนักเปียโนคนหนึ่ง อีกเรื่องถ่ายทอดผ่านพี่น้องคู่หนึ่งซึ่งเป็นผู้หญิงกับผู้ชาย ซึ่งเวลาเราดูหนังเรื่องนี้ ๓ ตอนจบมันได้ประวัติศาสตร์หน้าหนึ่ง อันนั้นก็น่าสนใจ ก็เป็นข้อค้นพบใหม่อีกทีหนึ่ง นะคะว่า หนึ่งแต่ละเรื่องมันมากันคนละเวอร์ชันแต่เราสามารถเอามาตั้งอยู่ในที่ที่เดียวกันได้ แล้วเกิดความเข้าใจที่เพิ่มขึ้น

ประทับใจเนื้อหาที่ได้แถมมากกว่าความชอบ

เด็กเขาคงไม่ค่อยเหมือนกันนะคะ จริง ๆ เขาก็ต่าง ๆ นานากันไป แต่ยังไม่มีความเรื่องไหนที่เด็กบอกว่าไม่ชอบเลยนะคะ อย่างเช่น “ผมไม่ชอบเลย” นะคะ อย่างเช่นพอดูอันนี้ เขาก็รู้สึกได้ว่าจริง ๆ ถ้าเราเห็นอันนี้แต่รูปร่างเขาก็เป็นคนเซ็กซี่ แต่พอรู้เรื่องของเขา อันนี้ก็กลับช่วยเหลือเด็กผิวดำอย่างนี้ คือไม่รู้ บ้ารู้สึกว่ามันมีความ

หลากหลายในตัวของตัวเอง อย่าง พี่ร่อน ซึ่งเป็นเรื่องของนักโทษในคุกนะคะ ซึ่งเต็มไปด้วยความรุนแรง เด็ก ๆ เขาารู้สึกเลยว่าดีจังเลยที่บ้านเราไม่เป็นแบบนี้ ไซ้ไหมคะ ถ้าเป็นแบบนี้แล้วคงแย่กันแน่เลยอะไรแบบนี้ คือแต่ละเรื่องของหนังเนี่ยเด็กเขาก็สะท้อนออกมา คือเราเห็นอย่างหนึ่ง เด็กเขาสร้างจุดเกาะเกี่ยวได้เวลาเขาดูหนัง เขาจะเกาะเกี่ยวกับอะไร ไซ้ไหมคะ ดู My father แล้วเขามีความรู้สึกอยู่ว่าอันนี้โหดดีนะที่เจอคนดี ๆ รับเป็นบุตรบุญธรรม แต่ก็ยังสร้างปัญหาบนความไม่มีปัญหาอะไรอย่างนี้นะคะ “เหมือนกับผมเลย ช่วงหนึ่งพยายามสร้างปัญหา จริง ๆ แล้วทำให้ไม่มีปัญหาก็ได้ แต่มันก็พยายามสร้างปัญหา” อะไรอย่างนี้ เด็กเขาก็จะมีมุมที่จะเชื่อมโยงของเขา ซึ่งนั่นเป็นทัศนะส่วนตัวของเขาแล้ว ซึ่งไม่เกี่ยวกับตอนวิเคราะห์กับเพื่อน ไซ้ไหมคะ โดยทั่วไปวิเคราะห์กับเพื่อนก็เป็นการถกเถียงกัน แลกเปลี่ยนกันเห็นเหมือนกันเห็นต่างกัน ก็เป็นเรื่องปกติภายใต้กรอบคำถามที่เราสร้างขึ้นมา แต่ตรงที่เขาเขียนบันทึกก่อนนอนมันเป็นทัศนะส่วนตัวของเขาแท้ ๆ

เมื่อเด็กเกิดแยกแยะตีความได้ ผู้ใหญ่ไม่ต้องควบคุมตลอดเวลา

ทุกวันพฤหัสบดีเป็นวันที่จัดตารางให้เด็กดูหนัง แต่เราก็ไม่ได้ต้องนั่งดูหนังกับเด็กตลอดไป ทำไว้เป็นทุนเท่านั้นเอง เช่น เด็กที่อยู่ที่นี่ ๒ ปี สมมติเขาดูหนังที่เราจัดให้ทุกวันพฤหัสบดี แล้วพอเขาออกไป เขาไปเป็นผู้ชายคนหนึ่งในโลกแห่งการทำงาน เวลาเขาไปดูหนังสักเรื่องหนึ่ง เขาเริ่มจับทิศทางได้ว่าเขาควรจะต้องคิดอะไรบ้าง วิธีตีความจากเนื้อหาที่แทรกมาในหนังอะไรอย่างนี้ เขาก็อาจจะตีความเก่งขึ้น ซึ่งการตีความก็เป็นหนึ่งในการถอดรหัสชีวิตมนุษย์เหมือนกันว่า ถ้าเด็ก ๆ รู้จักตีความได้อย่างสร้างสรรค์และเป็นบวก มันก็จะพาชีวิตเขารอด ไซ้ไหมคะ

เพราะบางทีถ้าเราตีความผิดเราก็อาจจะไปมีเรื่องกับใครก็ได้ ไซ้ไหมคะ เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราต้องการก็คือว่า คุณดูหนังแล้วคุณต้องตีความให้เป็น หรือคุณอ่านหนังสือคุณก็ต้องตีความให้เป็น คุณเห็นเนื้อหา ข่าวสารอะไร ไต ๆ ในสังคม คุณก็ต้องตีความให้เป็นนะคะ

เรียนรู้ผ่านการทำด้วยกัน ดีกว่าพยายามสอน

ป่าไม้ได้อบรมหรือสอนเจ้าหน้าที่เพื่อให้เขารู้เท่าเรา เราไม่มีเวลาทำขนาดนั้นหรอก เพียงแต่ว่าที่นั่นมันเหมือนกับเราเลี้ยงลูก เราไม่เห็นจะต้องสอนลูกทุกอย่างเลย แต่กระบวนการ เขาเรียกว่ากระบวนการถ่ายทอดทางสังคม (socialization) ภายใต้อบรมครว้มันจะบ่มเพาะคนไปเอง แต่ถ้าใครคิดว่าตัวเองเป็นครูผู้เก่งกล้าแล้วก็ทำบ้านของตัวเองให้เหมือนโรงเรียน แล้วก็ทำตัวเองให้เหมือนครูกับลูกนะ มันจะหายนะ เพราะจริง ๆ ลูกไม่ได้ต้องการบรรยายกาตแบบนั้น ก็เหมือนกันบ้านกาญจนาฯ ป้าอาจจะทำเรื่องหนึ่ง หรือว่าทำเรื่องคิด วิเคราะห์ ตั้งโจทย์ แต่เราก็ไม่ได้เทรนคนในแบบนี้อยู่ตลอดเวลา คนก็คงจะเหนื่อย อึดอัด แต่มันก็เกิดขึ้นจากการที่เราเรียกกันว่า learning by experience learning by doing ทำไปคุยกันไป แลกเปลี่ยนกันไป ไซ้ไหมคะ มันก็อยู่ในบรรยากาศ เองนั่นแหละ การอยู่ในบรรยากาศมันดีกว่า การพยายามสอน พยายามอบรม มันไม่เหมือนกัน เจ้าหน้าที่ที่ที่นี้อาจจะเรียนรู้ผ่านสถานการณ์ที่เรียกว่า อยู่ในบรรยากาศอย่างเป็นทางการ ไซ้ไหมคะ ซึ่งป้าอาจจะพูดบ้างไม่พูดบ้างก็ได้ แต่ว่าอย่างเช่น เวลาเราพูดเรื่อง ซ็อดซี่ อย่างนี้ เราก็จะพยายามบอกว่าดู ซ็อดซี่ สัก ๑๐ ครั้งนะ จะได้เลิกเกลียดเด็ก ๆ ไปเลย เพราะถ้าใครไม่เกลียด ซ็อดซี่ จะไม่มีทางเกลียดเด็กคนไหนได้อีกเลยในโลกนี้ เพราะซ็อดซี่มันโคตรเร็วที่สุดแล้วในบรรดาเด็กที่มีอยู่ในโลก คือถ้าไม่เกลียดเด็กเลวคนนี้ได้ก็ไม่มีใครเลวเท่าเด็กคนนี้แล้ว และก็ไม่ได้เกลียดใครอีกแล้วในโลกนี้

สนุกกับการเรียนรู้เพราะไม่รู้สิกว่าคือการสอน

ไซ้ เพราะว่ามันอาจจะไม่เหมือนสอนหนังสือซะทีเดียวนะคะ เด็กเองเขาก็ไม่ค่อยเบื่อ อย่างเช่น ดูหนังเสร็จมานั่งวิเคราะห์เขาก็รู้สึกสนุกกับมันนะ เพราะว่าเด็กบางคนเขาบอกว่าหนังบางเรื่องเขาเคยดูมาก่อนนะ ไม่ใช่ว่าไม่เคยดู แต่ไม่เห็นมัน ไม่เห็นในมุมที่เราชวนให้เขาเห็นไซ้ไหมคะ พอมาดูปุ๊บ อ้าว! มีคนนี้ด้วยเหอ ทำให้เกิดการสังเกต ฝึกจับประเด็น ตัวละครแบบนี้คิดแบบนี้ เขาก็รู้สึกว่ เอ! ไซ้เลยนะ อย่างเรื่อง ๑๓ เกมสยองเนี่ย เด็กเขาเคยดูกันเองนะ หนังไทย คือหนังน่ากลัวมาก เป็นหนังน่ากลัว เป็นหนังที่เราเคยต่อต้าน เป็นหนังที่เราเคยรู้สึกได้ว่าบ้า คนสร้างมันสร้างมาได้ยังไง

อะไรอย่างนี้ แต่เมื่อเรา อย่างที่บอกเมื่อเราไม่สามารถผลักดันออกไปจากแผงได้ และไม่สามารถที่จะหิวลูกหลานเราวิ่งหนีมันได้เนี่ย ซึ่งเราไม่ควรทำอยู่แล้ว อย่างนี้เราก็ต้องชนกับมันนะคะ เพราะงั้นเราก็อาจจะต้องหาโจทย์หาอะไร เพื่อทำให้ความเป็นเชื้อโรคร้ายในหนังกลายเป็นวัคซีนขึ้นมาให้ได้ ซึ่งเด็กเขาก็รู้สึกว่าเขาดูเขาไม่เห็นมุมแบบนี้ เพราะส่วนใหญ่เด็กทุกคนเคยดูหนังเรื่องนี้ แต่พอมาดูกับเราปั๊บแล้วเราชวนเขาคิดวิเคราะห์นะคะ ภายใต้อัจฉริยะไม่ก็ข้อเองเด็กเขาก็เริ่มมองเห็น

จากความตั้งใจของผู้สร้าง หรือเกิดจากแนวคิดที่ว่างคิดและตีความ

คือผู้สร้างเขาคงจะเป็นคนที่ ไม่รู้แน่ เราคิดว่าคนที่คิดเรื่องพวกนี้ก็จะเป็นคนที่เป็นคนครีเอทีฟนะ ก็คิดไปเรื่อย ๆ ในแบบของตัวเอง แต่ไปปะทะอะไรกับใคร จุดอ่อนจุดแข็งของใคร ด้านมืดด้านสว่างของใคร เขาอาจจะไม่ได้คิดมาก แล้วเขาอาจจะรู้สึกได้ว่า ก็ควรต้องรู้จักกิน รู้จักเก็บ รู้จักใช้เอง จะมาโทษเขาก็ไม่ได้ เขาอาจจะรู้สึกอย่างนั้นนะคะ แต่เมื่อโลกนี้ประกอบไปด้วยผู้คนที่หลากหลาย หลายระดับไง เราก็จำเป็นที่จะสร้างเกราะของเราเอง ไซ้ใหม่คะ ดังนั้น การดูหนัง คิด วิเคราะห์ ก็เป็นการสร้างเกราะให้กับตัวเราเองภายใต้สังคมที่ ทุกคนก็เหมือนกับสัตว์โลกที่อยู่ในโลกใบนี้ ถ้าเรารู้ว่าเราไม่มีเกราะกำบังแบบนี้ เราอาจจะต้องตายไปก่อน เพราะงั้นเราจำเป็นต้องสร้างเกราะแบบนี้ขึ้นมา ไซ้ใหม่คะ ซึ่งมันก็ไซ้เนะ ถ้าเราเปลี่ยนเขาไม่ได้ แล้วเราจำเป็นจะต้องอยู่ร่วมกันในโลกใบนี้ เราก็จะต้องสู้กับมันนะ สู้ในแบบที่เราคิดว่าเราต้องไม่แพ้

อาจต้องยอมรับว่าภาพยนตร์บางเรื่อง ก็ไม่มีมุมที่จะเรียนรู้ ต้องรอเวลา

ไซ้ หนังบางเรื่องมันก็ไม่มีนะ อย่างมีอยู่วันหนึ่ง มีหนังอยู่เรื่องหนึ่งติดอันดับอยู่ในร้านขายหนังแผ่น แล้วเขาก็พยายามจะบอกว่ามีคนวิจารณ์อย่างโน้น อย่างนี้ อย่างนั้น แล้วเขาก็เหมือนกับจงใจให้คนชื่อนะนะคะ เขาเองงานวิจารณ์มาติดไว้ข้าง ๆ กล่องหนัง ซึ่งป้าก็ซื้อมาดูเหมือนกันวันนั้น แล้วก็เห็นมันมีฉากข่มขืนอยู่นะคะ ซึ่งเราก็รู้สึกได้ว่าหนังเรื่องนี้ก็ยังคงฉายที่บ้านกาญจนนาฯ ไม่ได้อยู่ดี แต่เราคิดว่าถ้าอีก ๑๐

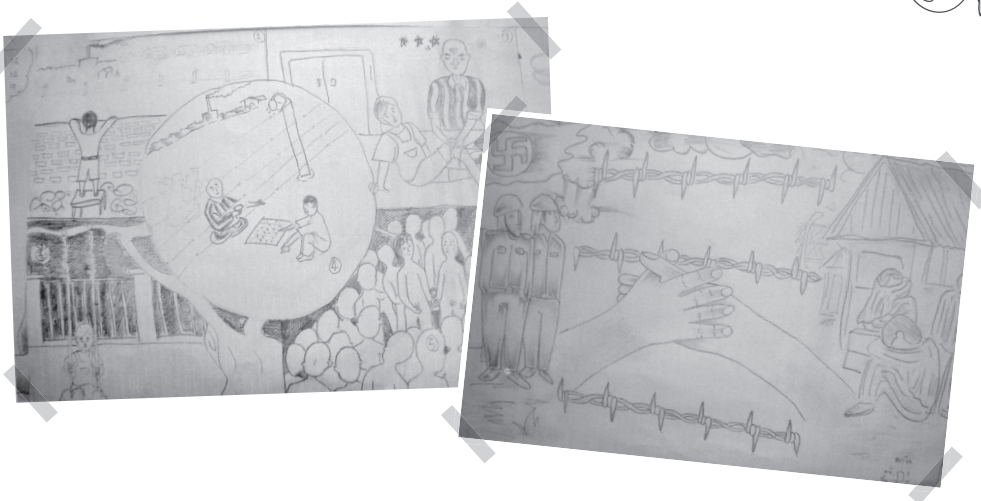
ปี ต่อมาแล้วเด็กดูหนังเป็น ก็เหมือนกับที่เราดูมัน เราก็รับได้ แต่ว่ายังไม่ถึงเวลาที่เด็กจะดู แล้วถ้าเราจะให้เขาดู เขาก็ต้องติดอาวุธทางปัญญาเสียก่อน

เด็กยังต้องได้รับการชี้แนะ และรู้จักเลือก

อันที่จริง ๆ ผู้ใหญ่ก็ต้องมีทักษะในการที่จะใช้ของพวกนี้เหมือนกัน ไซ้ไหมคะ มันก็จำเป็นที่ผู้ใหญ่ต้องมีอยู่แล้ว เพราะว่าไม่ได้หมายความว่าหนังอย่างเดียว แม้แต่อาหารการกินนะคะ ของใช้บางอย่างที่วางขายอยู่ในท้องตลาด ทั้งเข้าไปในปาก เราหรือว่าใช้ข้างนอกเนี่ย มันก็มีเรื่องที่เราจะต้องระมัดระวังอยู่แล้ว และคนที่จะทำให้สิ่งเหล่านี้ไม่กระทบต่อลูกหลานเราก็ต้องเป็นผู้ใหญ่ เป็นพ่อ เป็นแม่ เป็นครู เป็นสื่อที่จะช่วยกัน ไซ้ไหมคะ คือ ไม่ใช่หนังอย่างเดียวหรอกที่อาจจะต้องการคำชี้แนะ แล้วก็ข้อมูลที่ถูกต้องการในการที่จะบริโภคมันนะคะ อาหาร ขนม ทุกอย่างก็อยู่ในองค์ประกอบแบบเดียวกันหมด การจะหยิบอะไรมาก็ มันก็อาจจะต้องพิจารณา อย่างที่พูดคือเราต้องติดอาวุธให้กับเด็ก เมื่อถึงเวลาหนึ่งเขาจะมีต้นทุนในการคิด

จะใช้ภาพยนตร์สอนเด็กต้องทำอย่างไร

กระบวนการใช้ภาพยนตร์เป็นสื่อการเรียนรู้

การใช้ภาพยนตร์เพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ของเด็ก ๆ นั้นสามารถใช้ได้ทั้งในกรณีของห้องเรียนและในครอบครัว ดังนี้

- 1) เตรียมภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาที่เหมาะสม สอดคล้องกับการเรียนรู้ของเด็กในประเด็นต่าง ๆ
- 2) เตรียมกิจกรรมก่อนดูภาพยนตร์ เช่น แนะนำเนื้อเรื่อง บอกจุดประสงค์วิธีการดู
- 3) เตรียมกิจกรรมระหว่างดู เช่น ตอบคำถามจากภาพยนตร์ โดยมีเอกสารประกอบในการดู
- 4) กิจกรรมหลังดูภาพยนตร์ เช่น ตอบคำถามจากการดู รวมกลุ่มพูดคุย วาดรูปจากภาพยนตร์ จัดทำบอร์ดนิทรรศการ ด้นดว่าเพิ่มเติมจากเนื้อหาที่น่าสนใจ เขียนบันทึกเพื่อต่อเติมเรื่องราวที่ยังคงประทับใจ

จะคัดเลือกภาพยนตร์จากไหนได้บ้าง

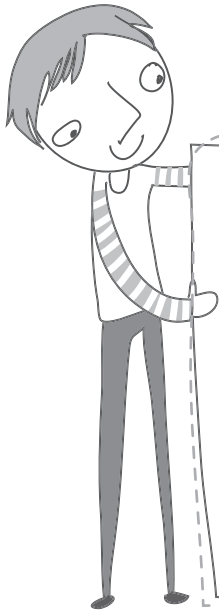
การคัดสรรภาพยนตร์ให้กับเด็ก ๆ นั้นผู้ใหญ่จำเป็นต้องมีสายตาที่กว้างไกล ใช้แหล่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และเครื่องมือต่าง ๆ ที่ถูกคิดขึ้นโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น ระบบเรตติ้ง (Rating) ของภาพยนตร์ ได้ถูกจัดขึ้นมาเพื่อปกป้องเด็ก ๆ จากเนื้อหาของภาพยนตร์ที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก โดยมีการจัดลำดับในเนื้อหาหลาย ๆ ด้าน เช่น ภาษา ความรุนแรงทางเพศ ซึ่งระบบนี้ถือเป็นเครื่องมืออีกชิ้นหนึ่งที่พ่อ แม่ ผู้ปกครอง สามารถใช้เพื่อตัดสินใจในการพิจารณาภาพยนตร์ให้กับเด็กได้ โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้

- 1) เยี่ยมชมเว็บไซต์ที่จัดลำดับภาพยนตร์ เพื่อศึกษาข้อมูลการให้คะแนนการจัดลำดับของภาพยนตร์ที่น่าสนใจ
- 2) อ่านบทวิจารณ์ภาพยนตร์ จากเว็บไซต์หรือนิตยสารเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
- 3) ดูอันดับภาพยนตร์ที่น่าสนใจ จากร้านเช่าภาพยนตร์
- 4) พิจารณาจากรางวัลที่ภาพยนตร์ได้รับ เป็นตัวช่วยเบื้องต้นในการคัดสรร
- 5) สร้างมาตรฐานของครอบครัวด้วยตัวเอง เพราะบางเรื่องจากการวิจารณ์หรือการจัดอันดับ ไม่ใช่สิ่งที่ดีที่สุด จึงไม่ควรใช้เป็นแหล่งอ้างอิงทางเดียว
- 6) ดูภาพยนตร์เรื่องนั้นก่อนที่จะเปิดให้เด็ก ๆ

เมื่อต้องการที่จะให้เด็กได้ชมภาพยนตร์ที่ได้เลือกมา อาจต้องใช้เวลาในการตรวจสอบและดูความเหมาะสมอีกครั้งด้วยตัวเอง ก่อนที่จะให้เด็ก ๆ ได้ดู โดยมีวิธีการรวบรวมข้อมูลดังนี้

- 1) เริ่มดูภาพยนตร์ ด้วยการถือกระดาษและดินสอในมือ จดบันทึก และทำเครื่องหมายในสิ่งที่เห็นว่าเหมาะสม หรือไม่เหมาะสมกับเด็ก
- 2) ดูว่ามีคำหยาบ คำด่า ฉากที่มีความรุนแรง การใช้ยา แอลกอฮอล์ บุหรี่ ในช่วงเวลาไหนของเรื่อง เขียนช่วงเวลาลงไปบนกระดาษจด
- 3) ตัดสินใจด้วยตัวเองว่าจากคำหยาบคาย ฉากรุนแรง สถานการณ์ที่น่ากลัว เหล่านี้เหมาะสมกับภาพยนตร์สำหรับเด็กและพร้อมที่จะฉายให้เขาดูได้หรือไม่
- 4) เขียนรายงานข้อมูลการตรวจสอบเหล่านี้ไปยังเว็บไซต์หรือเว็บบล็อกเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลให้กับผู้ปกครองคนอื่น ๆ

โปรแกรมแนะนำ

วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง ซ็อตซี (Tsotsi) เสี้ยวบุญคุณบาท

ข้อมูล/เรื่องย่อ

ซ็อตซี และสมาชิกในแก๊งคือกลุ่มวัยรุ่นรุ่นที่ทำมาหาเลี้ยงชีพด้วยการจี้ ปล้น ข่า โดยไม่ต้องคิดอะไรมาก ดูเหมือนความตายของผู้คนที่พวกเขาได้ลงมือนั้น ไม่ใช่ความตายของมนุษย์ที่มีครอบครัว มีสายใยแห่งความผูกพัน การทำให้หนึ่งชีวิตจากโลกนี้ไป จึงไม่ใช่ความสูญเสีย เจ็บปวด เดือดร้อนใด ๆ สำหรับซ็อตซีและสมาชิกในแก๊ง

ซ็อตซี ปล้นแม้กระทั่งคนขอทานที่พิการและสูงวัย

ซ็อตซี ยังได้ลงมือจี้ผู้หญิงคนหนึ่งเพื่อขโมยรถของเธอไปขับ แต่หลังจากได้รถมา ซ็อตซีก็พบว่าเขาหลังรถมีทารกน้อยไว้เคียงสาติดมาด้วย หลังจากนั้นซ็อตซี ยังไปจี้ ไปบังคับแม่ลูกอ่อนคนหนึ่งให้ทำหน้าที่ให้น้ำนมแก่ทารกน้อยแทนแม่ที่ถูกซ็อตซีจี้และทำร้ายจนบาดเจ็บ แต่หลังจากที่ได้ทารกน้อยมาไว้ในความรับผิดชอบอย่างไม่ตั้งใจ ความเป็นมนุษย์ของซ็อตซีก็ถูกกระตุก ถูกรุมเร้า จนบางวันต้องปฏิเสธการปฏิบัติภารกิจเพื่อสร้างความเดือดร้อนให้เพื่อนมนุษย์

6 วันของการปรากฏจากแม่ และการเลี้ยงดูทารกน้อยอย่างกะพรวังกะแพรง (ภาพนมกระป๋องที่มดขึ้นและมดได้ตอมปากทารกจนให้น้ำสะพริงกลัวไม่น้อย) ซ็อตซี่ ตัดสินใจนำทารกน้อยไปคืนแม่ ซึ่งภาพยนตร์ได้ปิดฉากสุดท้าย ณ บ้านหลังใหญ่ของทารกน้อย และซ็อตซี่ตกอยู่ที่ท่ามกลางวงล้อมของตำรวจ โดยมีปืนทุกกระบอกของตำรวจ เล็งมาที่เขา ฉากจบนี้ผู้ชมต้องลุ้นเองว่า ซ็อตซี่...จะอยู่หรือรอด

กระบวนการ

1. จากเรื่องราวที่ปรากฏในภาพยนตร์ผมพอจะตอบได้ไหมครับว่า “ทำไมซ็อตซี่ จึงเป็นคนแบบนี้” ช่วยทบทวนและเล่าสู่กันฟังด้วยนะครับ
2. หากวันหนึ่งผมได้เป็นพ่อคน ผมคิดว่าการเลี้ยงลูกให้เขาเติบโตเป็น “วัยรุ่นแบบซ็อตซี่” นั้นเป็นเรื่องที่ “ยากหรือง่าย” สำหรับผม
3. หลังจากชมภาพยนตร์ซ็อตซี่จบไปแล้ว แต่ละกลุ่มได้วิเคราะห์และตอบคำถาม ตรงกันว่า มนุษย์อย่างซ็อตซี่เปลี่ยนแปลงได้ คำถามในทัศนะส่วนตัวของผม ผมคิดว่าการเปลี่ยนแปลงมนุษย์อย่างซ็อตซี่ซึ่งเป็นวัยรุ่นเช่นกันต้องทำอะไร อะไรไม่ควรทำ อะไรไม่ควรทำ ช่วยคิดและเขียนบอก เพื่อจะได้เป็นแนวทางการทำงานของผู้ใหญ่ได้บ้าง
4. ถ้าผมได้เป็นเจ้าหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ เยียวยา ฟันฟู พัฒนาซ็อตซี่ ผมอยากทำอะไรเป็นอย่างแรกครับ เพื่อให้การเริ่มต้นครั้งแรกเป็น “ต้นทุนที่แข็งแกร่ง” ในการทำงานต่อ ๆ ไป

ร่วมคิด...ร่วมคุย...ร่วมเขียน

สาเหตุที่ทำให้ ซ็อตซี่ ต้องเป็นเด็กที่หนีออกจากบ้านมาเป็นโจรก็เพราะว่า ครอบครัวของเขาไม่สมบูรณ์แบบและปมที่อยู่ในจิตใจของเขาในวัยเด็ก ภาพที่เห็นแม่เป็นโรคเรื้อรัง พ่อที่เป็นคนขี้เหล้า ซ่อมทุบตี และใช้ความรุนแรงทำให้เขาจดจำมาใช้เลี้ยงลูกให้เป็นโจร ไม่ใช่เรื่องยากครับ แต่คงไม่มีพ่อแม่คนไหนอยากจะทำให้ลูกตัวเองเป็นแบบนี้แน่ ๆ และก็คงไม่มีใครที่ไม่รักลูกตัวเอง พ่อ แม่ ทุกคนล้วนรักลูก และก็หวังให้ลูกเป็นคนดี

สิ่งที่เด็กๆทุกคนต้องการก็คือ โอกาสสำหรับให้เขาได้คิดและกลับตัว ปรับเปลี่ยนนิสัยตัวเองใหม่ และก็กำลังใจ เพราะตัวเด็กเองก็ไม่สามารถจะเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าไม่ได้รับการเข้าใจและโอกาสที่ดี ขอเพียงแค่อย่าตอกย้ำ ทับถมสิ่งที่พลาดมาแล้วก็พอครับ ผมจะให้กำลังใจกับเขาก่อนเลย เพราะผมว่าเขาต้องการคนที่เข้าใจมากกว่าที่จะไปจับผิดเขา และผมก็คิดว่าเป็นสิ่งที่สำคัญมากๆ

เพราะครอบครัวของซ็อตซี่มีปัญหา แม่ของเขาเป็น HIV พ่อเขาจีเม่า ชอบใช้ความรุนแรง ซ็อตซี่จึงเอามาเป็นจุดด้อยของตัวเอง ซ็อตซี่จึงเลือกที่จะทำในสิ่งที่เขาเคยเจอมาในตอนเด็ก

เป็นเรื่องที่ง่ายมากเลยครับ เพราะการที่เราจะเลี้ยงให้ดีมันจะทำได้ยาก เพราะเราต้องอบรมบอกกล่าว แต่ถ้าเลี้ยงไม่ดีเราก็กัดทำตัวอย่างที่ไม่ดี จะดีจะชั่วอยู่ที่การฝึกอบรมและแนะนำดูแลดู ควรเตรียมตัวและพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองเสมอ สิ่งที่ไม่ควรทำ ไม่ควรเอาอดีตมาปนกับปัจจุบัน ทำวันนี้ให้ดีที่สุด

ขั้นแรกผมจะให้ซ็อตซี่เล่าถึงอดีต และผมจะบอกว่าอดีต คือสิ่งที่เลวร้าย ทำไมเราไม่มาทำปัจจุบันให้ดีที่สุด และหาตัวอย่างที่ไม่ดีมาให้ซ็อตซี่ คิดวิเคราะห์ว่าอันไหนควรอันไหนไม่ควร และหากิจกรรมให้ทำ

เหตุที่ซ็อตซี่เป็นคนแบบนี้ก็เพราะว่า สิ่งแวดล้อมที่เขาเจอในวัยเด็ก สภาพครอบครัวในวัยเด็กที่แม่ติดเชื้อเอดส์ พ่อติดเหล้า แล้วก็ไม่ได้ให้ความอบอุ่น ไม่ใส่ใจอบรมเขาเท่าที่ควรจะเป็น

ง่ายครับ เพราะหากเพียงแค่ว่าเราไม่สนใจ ปล่อยปละละเลยในตัวลูก ใช้ความรุนแรง ทำร้ายร่างกายลูก ไม่มีเหตุผล ก็จะทำให้ลูกต้องเป็นเด็กมีปัญหาได้แบบซ็อตซี่ครับ

สิ่งที่ควรทำก็คือต้องรู้สึกและเข้าใจปัญหาหรือสิ่งที่ซ็อตซี่ต้องเจอในตอนเป็นเด็ก รับฟังปัญหาที่เขาเจอ ให้คำปรึกษา แสดงออกว่าเรากำลังจะช่วยเหลือเขา เห็นใจเขา ให้เขาคิดว่าเราเป็นเหมือนครอบครัวเดียวกันกับเขา ไม่ควรที่จะใช้ความรุนแรงหรือการกระทำที่ร้ายแรงที่อาจส่งให้จิตใต้สำนึกของการจะเปลี่ยนเป็นคนดีนั้นหายไป

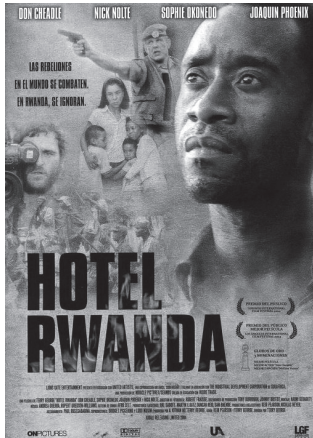
ต้องรับรู้ปัญหาของซ็อตซี่และเป็นกำลังใจให้เขา เวลาที่เขาต้องการเพื่อนหรือคนที่เขาต้องการจะปรึกษาหารือ สร้างทัศนคติแก่เขาและให้ความเชื่อมั่นว่าเขาจะปรับปรุงตัวเองได้

Motion Picture

MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MO-
TION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION
PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MO-
TION PICTURE MOTION PICTURE

วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง Rwanda ความหวังไม่สิ้นสูญ (Hotel Rwanda)

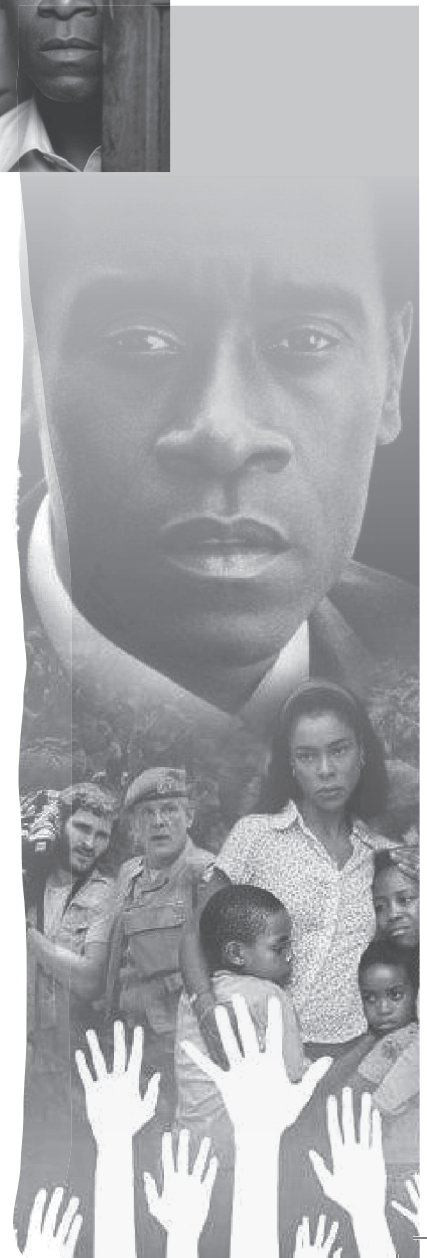
ข้อมูล/เรื่องย่อ ความยาว 2 ชั่วโมง

ตามแผนที่โลกประเทศรวันดาตั้งอยู่ที่ทวีปแอฟริกาประชาชนส่วนใหญ่เป็นชาวฮูตูและมีชนส่วนน้อยที่เป็นชาวตุสซี

หากมองด้วยสายตาค้นนอก ชาวฮูตู และชาวตุสซี แทบจะไม่มีอะไรแตกต่างกันทั้งรูปร่าง สีผิว ยิ่งถ้าเป็นชาวต่างชาติแล้วแทบจะแยกความแตกต่างระหว่างชาวฮูตู และตุสซีไม่ได้เลย

หลังจากประเทศเบลเยียมถอนการปกครองออกจากประเทศรวันดา ความขัดแย้งระหว่างชาวฮูตูกับตุสซีรุนแรงขึ้นจนยกระดับเป็นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

พอลเป็นผู้จัดการโรงแรมรวันดาเป็นชาวฮูตู แต่ภรรยาของพอลเป็นชาวตุสซี ทั้งสองมีเพื่อนบ้านส่วนใหญ่เป็นชาวตุสซี พอลพยายามช่วยชีวิตเพื่อนบ้านและเพื่อนมนุษย์ภายใต้สถานการณ์ความรุนแรงจนแทบจะเอาชีวิตไม่รอดหลายครั้ง

การฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ระหว่างชาวฮูตูและชาวตุสซี ซึ่งถือว่าเป็นแผ่นดินเดียวกัน ได้กลายเป็นบาดแผลของมนุษยชาติและเป็นหน้าหนึ่งของประวัติศาสตร์โลกที่ทุกประเทศจะต้องรำลึกจดจำ และร่วมกันป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นอีกไม่ว่าจะเป็น ณ มุมใดของโลกก็ตาม

กระบวนการ

ให้ชมภาพยนตร์ จากนั้นให้จับกลุ่มกับเพื่อน 5 คน ระบุอุปกรณ์การผลิตความคิดเป็นตัวหนังสือหรือภาพ

โจทย์

ให้สมาชิกในกลุ่มมาร่วมคิด ร่วมคุยในประเด็นต่อไปนี้

1. ในฐานะที่พอล คือชาวฮูตู แต่พอลก็ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือปกป้องชาวตุสซีอย่างทุ่มเท เช่น ใช้เงินจำนวนมากเพื่อแลกกับชีวิตเพื่อนบ้านชาวตุสซี หรือเปิดโรงแรมและขอให้พนักงานโรงแรมดูแลเด็กกำพร้าชาวตุสซี หรือพยายามขอความช่วยเหลือจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อยุติการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ระหว่างชาวฮูตูกับตุสซี ฯลฯ สมาชิกกลุ่มผมมีความรู้สึกอย่างไรกับชาวฮูตูที่ชื่อ พอล ครับ

2. การที่คนคนหนึ่งหรือคนกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดถูกทำให้เสมือนหนึ่งไม่มีคุณค่าหรือมีสถานะเพียงแค่ฝุ่นผงหรือสิ่งโสโครก ต่ำช้า เช่นที่ชาวฮูตูเรียกชาวตุสซีว่าแมลงสาบนั้น ผมคิดว่ามีผลต่อการเพิ่มระดับความรุนแรงในการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์หรือไม่ครับ ทำไมกลุ่มผมคิดเช่นนั้น

3. ความรุนแรงและการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในภาพยนตร์เรื่องวันดา ความหวังไม่สิ้นสูญที่ผมได้ชมไปนั้น มีส่วนทำให้ผมและสมาชิกในกลุ่มนิยมชมชอบความรุนแรงขึ้นหรือเห็นพิษสงของความรุนแรงชัดเจนขึ้นครับ ลองช่วยกันพิจารณาให้รอบด้านนะครับ

4. ผมคิดว่าประเทศของเรามีโอกาสจะก้าวสู่การใช้ความรุนแรงระดับสูงสุดคือการฆ่ากันเองในกลุ่มคนชาติเดียวกันมั้ยครับ ช่วยคิดเท่าที่ผมจะคิดได้ ภายใต้อข้อมูลและประสบการณ์ของกลุ่มผมนั่นแหละครับ

ร่วมคิด...ร่วมคุย...ร่วมเขียน

เขาคือฮีโร่ ที่ช่วยผู้คนที่กำลังจะถูกฆ่า ถึงแม้จะต้องเอาชีวิตของเขาไปเสี่ยงเขาก็ยอมทำ

มีครับ เพราะถ้าคนพวกนั้นเป็นเหมือนของไม่มีค่าก็ไม่มีประโยชน์ที่จะต้องเก็บเอาไว้ เห็นพิษสงของความรุนแรงมากขึ้นเพราะถ้าเกิดมีความรุนแรงก็ต้องมีความสูญเสียเกิดขึ้น

มีครับ ถ้าคนในชาติไม่สามัคคี ต่างฝ่ายต่างแบ่งพวกกันและเห็นผลประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม

พอลเป็นคนที่มีความเมตตา เห็นชีวิตทุกชีวิตมีค่าทั้งๆที่ไม่ใช่พวกเดียวกัน เพราะไม่อยากเห็นใครฆ่ากัน

มีผลกระทบเพราะทำให้ชาวฮูตูมองว่าชาวตุสซีที่น่ารังเกียจ ต่ำช้า และทำให้เกิดความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น สำหรับพวกผมคิดว่าที่เรียกว่าแมลงสาบเป็นชื่อที่น่าเกลียดและไม่น่าคบ เป็นการดูถูกตักดีศรีความเป็นมนุษย์มากครับ

หลังจากที่ผมได้ดูหนังทำให้ผมรู้ว่าผลกระทบจากความรุนแรงนั้นยิ่งใหญ่มหาศาลมาก มีแต่ความสูญเสียและความทุกข์ของทุกฝ่าย

มีครับ ถ้าตราบใดที่คนไทยแตกความสามัคคีกันอยู่ ไม่มีฝ่ายใดยอมเปิดใจเข้าหากัน มีแต่ใช้ความรุนแรงกันอยู่แบบนี้อาจจะทำให้เกิดความรุนแรงระดับสูงสุดได้ครับ

รู้สึกพอลเป็นคนดี ไม่คำนึงถึงฮูตูหรือตุสซี ไม่เห็นแก่ตัว ยอมเสียเงินทองเพื่อยื้อชีวิตทุกคนไว้ แต่ไม่หวังชีวิตตัวเอง

ชาวฮูตูเรียกตุสซีว่าแมลงสาบมันต่ำเกินไปครับ เหมือนไม่เห็นว่าเขาเป็นคนเหมือนกันครับ ได้ยินใครเรียกคำที่ไม่ดีอาจโมโหและใช้ความรุนแรงได้ครับ

ความรุนแรงทำให้สมาชิกของกลุ่มผมใช้ความรุนแรง? ไม่ครับ เพราะหนังเรื่องนี้ไม่ได้ดูที่การใช้ความรุนแรงครับ แต่สอนให้ดูว่าคนที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคจะประสบความสำเร็จ

มีครับ เพราะปัญหาการเมืองบ้านเรากำลังรุนแรงครับ มีคนประท้วงหลายกลุ่มและใช้ความรุนแรงกันครับ

วิเคราะห์ภาพยนตร์เรื่อง ฮันนี่ (Honey) ขยับรัก จังหวะร้อน

ข้อมูล/เรื่องย่อ

ความยาว 94 นาที

ฮันนี่ คือวัยรุ่นหญิงที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะค่อนข้างดี แม่รู้ว่าลูกชอบเต้นรำแต่อยากให้ลูกเป็นครูสอนบัลเล่ต์หรือนักบัลเล่ต์ที่มีชื่อ ไม่ใช่ักเต้นในแบบฉบับที่ลูกชอบ ส่วนพ่อไม่ปิดกั้น ไม่ตั้งความคาดหวังว่าลูกจะเป็นอะไร แต่ยินดีให้ลูกเป็นอย่างที่ลูกฝัน

ฮันนี่ เริ่มต้นชีวิตตามแนวทางเด็กวัยรุ่นอเมริกันทั่วไปนั่นคือ ทำงานหาเงินใช้เอง ด้วยการเป็นบาร์เทนดี และด้วยความที่ชอบการเต้นรำแบบสมัยใหม่มากในระหว่างทำงานก็เก็บเกี่ยวความฝัน หาประสบการณ์การเต้นอยู่ตลอดเวลา และได้ขยับความฝันของตัวเองไปเรื่อย ๆ จนก้าวสู่การเป็นนักเต้นฮิปฮอประดับเทพ และได้มีโอกาสถ่ายทำมิวสิกพร้อมกับนักร้องที่มีชื่อเสียงในเวลาต่อมา

อีกหนึ่งความฝัน ของชีวิตวัยรุ่นหญิงนักเดินฮิปฮอประดับเทพคนนี้ก็คือการสร้างชีวิตใหม่ให้กับเด็ก ๆ และวัยรุ่นนวดำที่ถูกแก๊งค์ยาใช้เป็นตัวเดินยา ก้าวพ้นออกมาจากชีวิตที่เสี่ยงคุก เสี่ยงถูกวิสามัญฆาตกรรม เสี่ยงถูกฆ่าตัดตอน สู่ความสามารถที่เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณค่า ซึ่งแน่นอนที่แม่ของเธอจะไม่เห็นด้วย แต่ดูเหมือนว่าไม่มีใครขัดขวางความฝันอันยิ่งใหญ่ของวัยรุ่นหญิงนักเดินฮิปฮอประดับเทพที่ชื่อฮันนี่ได้

ติดตามเรื่องราวของวัยรุ่นที่เต็มไปด้วยความฝันเพื่อ...เด็กและวัยรุ่นนวดำที่ถูกคุมไว้ด้วยปัญหา

กระบวนการ

ให้ชมภาพยนตร์และจับกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน รับผิดชอบการผลิตความคิดเป็นตัวหนังสือหรือภาพ

โจทย์

ให้สมาชิกในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นต่อไปนี้

1) การที่ฮันนี่จะรักษาความฝันเพื่อสร้างชีวิตใหม่ให้กับเด็ก ๆ และวัยรุ่นนวดำที่ถูกแก๊งค์ยาใช้เป็นตัวเดินยา ก้าวพ้นออกมาจากชีวิตที่เสี่ยงคุก เสี่ยงถูกวิสามัญฆาตกรรม เสี่ยงถูกฆ่าตัดตอนนั้น ฮันนี่ประสบปัญหาใหญ่อะไรบ้าง ช่วยทบทวนเรื่องราวของเธอและเขียนให้ครบถ้วน

2) ถ้าพวกผมมาเป็นฮันนี่ (สมมุตินะครับ) ผมจะจัดการกับความฝันที่เต็มไป ด้วยอุปสรรคอย่างไรครับ

3) ให้พวกผมลองแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันดูว่ากลุ่มเด็กและวัยรุ่นนวดำที่เสี่ยงตกหลุมดำ ก้าวพ้นหุบเหวได้เพราะอะไรบ้าง คิดให้เยอะๆรอบคอบด้วยนะครับ

4) รูปลักษณ์ภายนอกของฮันนี่ คือสวยงาม เช็กซี เปรี๊ยะว๊ิด แต่ความคิดหรือสาระสำคัญของชีวิตเธอ ที่อยู่ภายในของเธอ คืออะไรครับ ช่วยค้นหาและตอบด้วย

ร่วมคิด...ร่วมคุย...ร่วมเขียน

ฉันนี่เกือบจะถูกแก๊งค์ค้ายาเล่นงานที่ไปวุ่นวายกับเด็กเดินยาแก๊งค์ผิวดำ
ถ้าผมเป็นฉันนี่ก็จะแก้ไขไปที่ละอย่างไม่ว่าเรื่องเล็กเรื่องใหญ่ เช่น เรื่องเงินที่จะ
ต้องนำมาซื้อสตูดิโอเพื่อเป็นที่สอนเต้นให้กับเด็ก ฉันนี่ก็สามารถแก้ปัญหาในจุดนี้ไป
ได้ด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นของฉันนี่

เพราะเด็ก ๆ เหล่านั้นมีฉันนี่คอยให้กำลังใจ ให้สติเพื่อไม่ให้พวกเขาก้าวผิด
จังหวะหรือก้าวพลาดที่ไปเสี่ยงกับแก๊งค์ค้ายาที่ไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย

ถูกข่มขู่ ถูกเหยียดหยาม ถูกหักหลังในการทำงาน เกือบถูกล้วงละเมิดทางเพศ
เด็กเข้าใจผิดในตัวของฉันนี่

ผมจะ这样做ฉันนี่ เพราะเรื่องราวทุกอุปสรรคที่ฉันนี่ได้เผชิญ มันอาจจะทำให้ฉันนี่
ท้อแท้ทั้งร่างกายและจิตใจแต่ฉันนี่ก็ไม่เคยท้อถอย

เพราะเชื่อฟังฉันนี่ความฝันที่จะเป็นนักเต้นและความมุ่งมั่นที่อยากจะทำตาม
ความฝันของตนเองให้เป็นจริง

ความดีของเธอที่มีจิตใจเมตตา ความมุ่งมั่น ความพยายามที่ไม่ย่อท้อต่อความ
ยากลำบาก ความอดทนของเธอและความขยัน เชื่อมั่นในสิ่งที่ถูกต้องแม้ลำบากแต่
ไหนก็ไม่เคยยอมแพ้

เสียงสะท้อนจากความรู้สึก

สถานที่ควบคุมผู้กระทำผิดในปัจจุบัน ควบคุมกันจริง ๆ คุมอย่างเล็งแว้วเล็งควาย
ทำตามคำสั่งเท่านั้น ไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ ไม่รู้บ้างเลยว่าการใช้ความรุนแรง ใช้กฎที่รุนแรง
ยิ่งทำให้ผู้กระทำความผิดสะสมความรุนแรงมากขึ้นจนกลายมาเป็นอาชญากรในที่สุด

สถานควบคุมที่จะพัฒนาคนให้เป็นคนที่ดีได้นั้น ก็ต้องฝึกเขา ฝึกในที่นี้
หมายความว่าฝึกทางด้านความคิดเสียใหม่ การจะฝึกพวกเขาได้ก็ต้องใช้ความ
เข้าอกเข้าใจกัน บริक्षाได้ทุกเรื่อง เชื่อใจกันระหว่างเจ้าหน้าที่กับผู้กระทำผิดและ
สุดท้ายคือกำลังใจ กำลังใจที่จะเป็นคนดี เจ้าหน้าที่ต้องหากกระบวนการทำให้เขามีแรง

มีข้อจูงใจที่จะให้เขาเป็นคนดีและพร้อมที่จะช่วยเหลือคนอื่นต่อไปโดยเขาไม่มองตัวเองว่า ไร้ค่า และเห็นคุณค่าตัวเอง...อีกครั้ง

ผู้ก้าวพลาดที่พัฒนาเป็นอาชญากรส่วนใหญ่ ผมว่าเกิดจากการขาดความคิดที่ดีพอ อาจจะดีขึ้นแต่ไม่ดีพอ และอีกหนึ่งสาเหตุที่สำคัญคือการกลับไปพบเจอสิ่งแวดล้อมเดิม ๆ สิ่งแวดล้อมที่แย่ ๆ ก็จะหลวมตัวได้ง่าย กลับมาเป็นผู้กระทำผิดอีก

ดังนั้นถ้าเป็นไปได้ก็ควรปรับเปลี่ยนความคิดตัวเองเสียใหม่ ทั้งในด้านความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ อดคิดที่ผิด ๆ ทั้งหลายออกจากสมองให้หมด นี่เป็นวิธีแก้ไขปัญหาได้ถาวรและยั่งยืน (ในเมื่อความคิดเปลี่ยน คนก็เปลี่ยน) และการแก้ไขปัญหของชีวิตอีก เมื่อพบเจอปัญหาอะไรขึ้นมาแรงๆเขาจะได้จัดระบบ จัดการกับปัญหานั้นได้อย่างถูกต้อง โดยไม่กระทำความผิดอีก

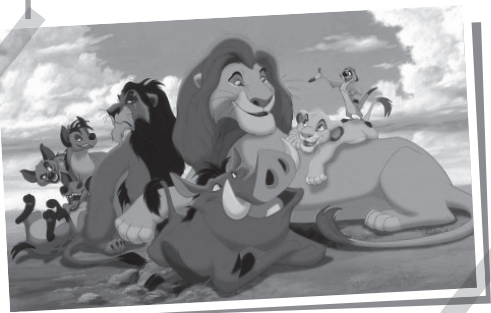
Motion Picture

MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE MOTION PICTURE
PICTURE

กรณีศึกษาจากต่างประเทศ

ภาพยนตร์ใช้สอนเด็กที่พิการทางจิตได้ และมอบแรงบันดาลใจที่ทึ่งบางอย่างได้
จากการดูภาพยนตร์ (โดยให้ใช้จินตนาการการฝึกปฏิบัติตามแบบ
แม้ว่าจะไม่มีเครื่องมืออุปกรณ์ในการฝึกก็ตาม"

Wendt และ Butts งานวิจัยภาพยนตร์
ค.ศ. 1956-ค.ศ. 1962

การใช้ภาพยนตร์การ์ตูนเป็นสื่อการสอนในชั้นเรียน :
กรณีศึกษาภาพยนตร์เรื่อง “เดอะไลอ้อนคิง”

ที่มา : This study guide was written for ATOM
(AUSTRALIAN TEACHERS OF MEDIA INC.) by Christine and Murray Evely.
ผู้แปล : เจ็มพร วิรุณหพันธ์ ผู้จัดการแผนงานสื่อสร้างสุขภาวะเยาวชน (สสจ.)

ภาพยนตร์การ์ตูนเป็นสื่อที่มีมนต์เสน่ห์ดึงดูดใจสำหรับเด็กๆ และสามารถนำมา
เป็นสื่อการสอนได้ ดังเช่นกรณีตัวอย่าง “เดอะไลอ้อนคิง” (THE LION KING) เป็น
ภาพยนตร์การ์ตูนที่สร้างโดยบริษัทภาพยนตร์ดิสนีย์ฟิล์ม ผู้สร้างภาพยนตร์การ์ตูน

อมตะหลายต่อหลายเรื่อง เช่น สโนว์ไวท์ ฟินอคคิโอ โมงงามกับเจ้าชายอสูร (Beauty and the Beast) เป็นต้น การวาดตัวการ์ตูนที่เต็มไปด้วยชีวิตชีวาเกิดจากการสังเกตความเคลื่อนไหวและท่าทางของสัตว์นานนับหลายชั่วโมง ตัวการ์ตูนที่เต็มไปด้วยบุคลิกภาพที่หลากหลาย มีความเฉลียวฉลาด บทเพลงที่ไพเราะ การเรียบเรียงดนตรีที่น่าจดจำและสร้างสรรค์ บทสนทนาที่เต็มไปด้วยอารมณ์ขัน เป็นสิ่งที่รับประกันว่าภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้สามารถดึงดูดใจของเด็กนักเรียนในวัยประถม เด็กที่โตกว่า และไม่เว้นแม้แต่ผู้ใหญ่ทั่วโลก

เช่นเดียวกับบทภาพยนตร์เรื่องอื่น ๆ ตัวภาพยนตร์และการสร้างภาพแอนิเมชัน เช่น ภาพยนตร์การ์ตูน “เดอะไลอ้อนคิง” (THE LION KING) เปิดโอกาสให้ค้นหาแก่นของเรื่องและธรรมชาติของตัวละครแต่ละตัวซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตประจำวันและสามารถค้นหาหัวใจของเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการมีอยู่ของมนุษย์ในสังคมโลก การตัดสรรและการเลือกภาษาที่มีคุณภาพและเนื้อหาของภาพยนตร์สำหรับเด็กนักเรียนในระดับประถมและมัธยมจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถพัฒนาและทำให้เด็ก ๆ เข้าใจในคุณค่าและทัศนคติของตนเอง เข้าใจคุณค่าของผู้อื่นและเข้าใจบทบาทของตนเองในโลกนี้ รวมทั้งเข้าใจถึง “**วิถีจักรของชีวิต**”

ในที่นี้ได้นำบางส่วนของข้อมูลและกิจกรรมจากบันทึกการศึกษาการใช้ภาพยนตร์การ์ตูนเป็นสื่อการสอนในชั้นเรียน กรณีศึกษาภาพยนตร์การ์ตูนเรื่อง “เดอะไลอ้อนคิง” (THE LION KING Study Notes : Using THE LION KING in the classroom.) ที่เป็นผลการศึกษาในระดับประเทศและมลรัฐของประเทศออสเตรเลีย มาเสนอไว้พอเป็นแนวทางเข้าทำนอง “สะกิดให้ดู” ทั้งนี้คาดว่าน่าจะเป็นประโยชน์บ้างในยุคที่ไม่สามารถปฏิเสธสื่อ หากแต่ต้องรู้เท่าทัน และสามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนจากสื่อได้อย่างสมสมัยซึ่งจะทำให้ได้สื่อการสอนที่ทรงพลังอีกชิ้นหนึ่ง

กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้

ตัวอย่างกิจกรรมต่อไปนี้สามารถดัดแปลงให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียนในชั้นหรือเด็ก ๆ ทั่วไป

กิจกรรมช่วยกันคิดก่อนชมภาพยนตร์

เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนดูภาพโปสเตอร์ภาพยนตร์การ์ตูน “เดอะไลอ้อนคิง” (THE LION KING) ก่อนชมภาพยนตร์แล้วช่วยกันคิดว่า

- ทำไมตัวละครราฟิคิ (Rafiki) จึงอุ้มลูกสิงโต ให้นักเรียนที่เคยชมภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้มาก่อนได้อธิบายความหมาย ช่วยกันจดความคิดเห็นว่า “พวกเราคิดว่าราฟิคิ อุ้มลูกสิงโตเพราะ.....”

- ให้เด็ก ๆ วาดภาพตามจินตนาการว่าสิงโตอยู่อาศัยอยู่ที่ไหน แล้วเขียนไว้ใต้ภาพที่ตนเองวาดว่าคิดว่าสิงโตอาศัยอยู่ที่ใด

- ให้ช่วยกันคิดว่าภาพในโปสเตอร์ที่สิงโตอาศัยอยู่เป็นอย่างไร จะมีสัตว์อื่นอาศัยอยู่ด้วยหรือไม่ นำเด็ก ๆ เข้าห้องสมุดและหาหนังสือเพื่อตรวจคำตอบ ยืมหนังสือเล่มนั้นมาเพื่อใช้คุยกันต่อในห้องเรียน จดคำตอบที่เด็ก ๆ พูดคุยกันนำมาใช้อ้างอิงสำหรับกิจกรรมต่อ ๆ ไป

- ดูว่าในภาพโปสเตอร์ยังมีข้อมูลอะไรอีกหรือไม่ คิดว่าภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้เกี่ยวกับอะไร ตัวละครคือตัวละครอะไร ทำไมเด็ก ๆ จึงคิดเช่นนั้น เด็ก ๆ คิดว่ามีภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องอื่น ๆ ที่คล้ายกับ “เดอะไลอ้อนคิง” อีกหรือไม่ เด็ก ๆ คิดอย่างไรกับเรื่องคล้ายกันนี้ ทำไมผู้สร้างจึงผลิตออกมาเป็นภาพยนตร์การ์ตูนแอนิเมชัน ทำไมผู้สร้างจึงเลือกวาดสัตว์แสดงลักษณะนิสัยแทนคน ผู้สร้างต้องการผลิตภาพยนตร์การ์ตูนเรื่องนี้ให้ใครชม

กิจกรรมพิจารณาบรรยายฉาก

• แบ่งกลุ่มย่อยให้นักเรียนเขียนบรรยายรายละเอียดในฉาก ให้ร่วมกันพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งที่คิดเหมือนกันและแตกต่างกัน ช่วยกันหาว่าแต่ละกลุ่มมีความคิดและรายละเอียดเป็นอย่างไร

กิจกรรมหลังชมภาพยนตร์

• ช่วยกันทบทวนสิ่งที่ได้จดบันทึกก่อนชมภาพยนตร์ ให้เด็ก ๆ คิดว่าบันทึกที่จดใกล้เคียงกับภาพยนตร์การ์ตูนที่ได้ชมหรือไม่ มีความรู้สึกแตกต่างอย่างไรหลังจาก

ได้ชมภาพยนตร์แล้ว และเกิดความรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ชมแล้ว

- ให้เด็ก ๆ ช่วยกันเล่า “เดอะไลอ้อนคิง” อีกครั้ง จดบันทึกสิ่งที่เด็ก ๆ จำได้บนกระดาษแผ่นยาววางกระดาษให้กระจัดกระจายบนพื้น ให้เด็ก ๆ ช่วยกันเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ต่อจากนั้นอีก 2-3 วันให้พูดคุยกันเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่จดบนกระดาษ จดบันทึกสิ่งที่เด็ก ๆ สามารถจดจำได้ อาจเปิดดนตรีในเรื่องบางตอนให้เด็ก ๆ ฟังเพื่อช่วยในการรื้อฟื้นความจำ ตั้งคำถามกับเด็ก ๆ ว่ามีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นทำไมจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนั้น ตอนนั้นมีความสำคัญอย่างไร มีตัวละครใดเกี่ยวข้องบ้างฉากใดต้องการบอกหรือไม่บอกอะไรแก่ผู้ชม

- ให้เด็ก ๆ ช่วยกันคิดคำใหม่ ๆ พร้อมทั้งช่วยกันหาความหมายของคำเหล่านี้และตั้งเป็นคำศัพท์เฉพาะสำหรับผู้ชมภาพยนตร์การ์ตูน “เดอะไลอ้อนคิง”

- จดรายชื่อตัวละครเรื่องเดอะไลอ้อนคิงใส่แถบบนสุดของตาราง ในช่องของตัวละครนั้น ๆ ให้ใส่คำบรรยายเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา การเคลื่อนไหว บุคลิกลักษณะพฤติกรรม การกระทำ หรือลักษณะอื่น ๆ

ให้เด็ก ๆ เล่นเกมทายว่าตัวละครที่เพื่อนแสดงออกมาคือตัวอะไร จดรายละเอียดและพูดคุยกับเด็ก ๆ ว่าผู้สร้างใช้เทคนิคอะไรทำให้ตัวละครเหล่านั้นแสดงได้เหมือนคนจริง ๆ

	มูฟวาซา	ชิมบ้า	สการ์	นาลา
บุคลิกลักษณะ		สบาย/รักการผจญภัย	คิดร้าย/ใจอิจฉา	
รูปร่างหน้าตา	กำยำ/ช่วงขาแข็งแรง		หน้าตาถ่มมิ่งทึ่ง	
การเคลื่อนไหว	ทรงพลัง	เต็มไปด้วยชีวิตชีวา		

กิจกรรมเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตสัตว์ป่า

ครูวางแผนร่วมกันกับเด็ก ๆ ไปเที่ยวชมสวนสัตว์เพื่อไปดูสัตว์ป่าตัวจริงที่ดูในภาพยนตร์ ถ้าทำไม่ได้ให้ยืมหนังสือจากห้องสมุดท้องถิ่นเพื่อให้เด็ก ๆ ได้เห็นภาพจริงจากในหนังสือหรือโปสเตอร์ แบ่งเด็กเป็นกลุ่มย่อยและตั้งคำถามเกี่ยวกับสัตว์ 1-2 ประเภท ให้เด็ก ๆ ช่วยกันหาคำตอบเกี่ยวกับลักษณะของสัตว์ประเภทนั้น ถิ่นที่อยู่อาศัย นิเวศวิทยา และห่วงโซ่อาหาร พูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลจริงที่เด็ก ๆ แสดงออกมาเป็นตาราง วงจรภาพ ภาพถ่าย หรือข้อมูลอื่น ๆ ช่วยเด็ก ๆ รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสัตว์ที่ได้มาจากเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน

- ให้เด็ก ๆ แบ่งกลุ่มแสดงละครหุ่นที่ประดิษฐ์จากถุงเท้าโดยเลือกแสดงจากตอนใดตอนหนึ่งจากภาพยนตร์ที่เขาชื่นชอบ

กิจกรรมเรียนรู้เรื่องวัฏจักรชีวิต

ให้เด็กสร้างภาพป่าจากตัวละครในเรื่องที่แสดงให้เห็นเกี่ยวกับวงจรพลังงานและลำดับขั้นที่เป็นห่วงโซ่อาหารหรือใยอาหาร พูดคุยกันเกี่ยวกับสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับวัฏจักรของชีวิต ทำไมผู้สร้างภาพยนตร์จึงเลือกใช้ฉากในป่าเป็นการสื่อความหมาย เกี่ยวข้องกับชีวิตคนอย่างไร คนอยู่ตรงไหนของวัฏจักรชีวิต พาเด็ก ๆ เข้าห้องสมุดหรือสวนสัตว์เพื่อหาข้อมูลว่าสิ่งมีชีวิตอยู่ตรงไหนของวงจรพลังงานหรือห่วงโซ่อาหาร

กิจกรรมเรียนรู้เรื่องงานค้นคว้า

ให้เด็ก ๆ เลือกสัตว์จากภาพยนตร์มา 1 ชนิด ตั้งคำถามเกี่ยวกับลักษณะของตัวละคร รูปร่างหน้าตา ขนาด การเคลื่อนไหว เสียง ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวัฏจักรชีวิต ถิ่นที่อยู่อาศัย และโครงสร้างทางสังคมหรือการติดต่อสื่อสาร ให้เด็ก ๆ ช่วยกันทำสารานุกรมเกี่ยวกับสัตว์ป่า หลังจากได้เรียนรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของสารานุกรมแล้ว

กิจกรรมเรียนรู้บทบาทยนตร์

กิจกรรมต่อไปนี้เป็นกรเรียนรู้การตั้งคำถามเพื่อค้นหาเกี่ยวกับแก่นของเรื่อง ซึ่งหัวใจคือ “*วัฏจักรชีวิต*” ครูอาจปรับรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน

กิจกรรมค้นหาข้อคิด 1. ทำไมเราจึงต้องให้ความสำคัญต่อการเชื่อฟัง และเคารพผู้อาวุโส

- ในเรื่อง “*เดอะไลอ้อนคิง*” มูฟาซาได้เตือนซิมบ้าว่าสุสานช่างไม่ปลอดภัยและอย่าเข้าไปเด็ดขาด แต่ซิมบ้าไม่เชื่อฟังคำสั่งและเข้าไปพบอันตรายพร้อมกับเพื่อนคือนาลา และถูกไล่ล่าจากฝูงไฮยีนา จนกระทั่งมูฟาซาเข้าไปช่วย และตำหนิซิมบ้าและอธิบายให้ฟังเกี่ยวกับวัฏจักรของชีวิต

- ให้เด็กร่วมกันคิดว่า ทำไมมูฟาซาจึงห้ามไม่ให้ซิมบ้าไปที่สุสานช่าง เกิดอะไรขึ้นเมื่อเด็กไม่เชื่อฟังคำสั่งของพ่อแม่ และทำไมซิมบ้าจึงอยากไปที่สุสานช่าง ทำไมเขาจึงรู้สึกเช่นนั้น เมื่อซิมบ้าฝ่าฝืนกฎเกิดอะไรขึ้น มูฟาซาารู้สึกอย่างไร เราจะตัดสินใจอย่างไรว่าเมื่อไหร่ควรเชื่อฟังผู้ใหญ่

- ให้เด็กช่วยกันคิดว่าที่โรงเรียนมีกฎอะไรบ้าง และที่บ้านมีกฎอะไรบ้าง ในชุมชนมีกฎอะไรบ้างที่ต้องปฏิบัติตาม ทำไมเราต้องปฏิบัติตามกฎ/จะเกิดอะไรขึ้นเมื่อเราไม่ปฏิบัติตาม

- แบ่งกลุ่มย่อยให้เขียนกฎสำคัญ 3 ข้อที่ทำให้เราอยู่ได้อย่างมีความสุขและปลอดภัยในแต่ละวัน อาจช่วยกันบอกคำที่เกี่ยวข้องจากการพูดคุยและการทำกิจกรรมก่อนหน้านี้ เช่น การเคารพ การฟัง ความห่วงใย ความไว้วางใจ เป็นต้น

กิจกรรมค้นหาข้อคิด 2. ทำไมสิ่งมีชีวิตต้องตายและเราจะทำอย่างไรให้ยอมรับการตายของคนที่เรารัก

- อาของซิมบ้าตัดสินใจฆ่าพ่อและซิมบ้า เพื่อจะได้เป็นจ้าวป่าต่อไป ตอนแรกซิมบ้าไม่สามารถยอมรับการตายของพ่อได้โดยเฉพาะเมื่อรู้ว่าเขาเป็นสาเหตุของการตายของพ่อ แต่ในที่สุดก็สามารถยอมรับและผ่านความเศร้าโศกมาได้

- ให้เด็ก ๆ พูดคุยว่ารู้สึกอย่างไรกับซิมบ้า และซิมบ้ารู้สึกอย่างไรหลังจากพ่อ

ตาย ทำไมเขาเกิดความรู้สึกเหล่านั้น ตอนจบชิมบ้ำมีความรู้สึกเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่อย่างไร

- ให้เขียนป้ายกระดาษหรือวาดการ์ตูนแสดงสีหน้าความรู้สึกของชิมบ้ำ ช่วยกันระดมความคิดว่าจะเกิดอะไรขึ้นเมื่อสิ่งมีชีวิตต้องตาย และทำไมต้องตาย ช่วยกันจดคำถามเพื่อหาคำตอบ เช่น คุยกับพ่อแม่ อ่านหนังสือ ถามครู ดูภาพยนตร์ อาจเชิญสัตวแพทย์ ผู้นำศาสนามาพูดคุยกับเด็ก ๆ เรื่องเกี่ยวกับความตาย (ต้องให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก)

- ให้เด็ก ๆ คุยกันว่าทำไมความรู้สึกเศร้าหรืออารมณ์ต่าง ๆ จึงรุนแรง และเราสามารถเกิดความรู้สึกใดได้อีกบ้างเมื่อต้องสูญเสียคนที่รักหรือสัตว์เลี้ยงที่ต้องตายไปให้นักเรียนที่มีประสบการณ์แลกเปลี่ยนกับเพื่อน ๆ

- ให้เด็ก ๆ จดสิ่งที่ผู้คนทำเพื่อบรรเทาความเศร้า เช่น จัดงานศพ ไปเยี่ยมครอบครัวที่สูญเสีย หรือมีเรื่องใดบ้างที่เราควรจะทำ

กิจกรรมค้นหาข้อคิด 3. ทำไมการพัฒนาความสามารถจึงสำคัญและจำเป็นต่อการจัดการความรับผิดชอบของตนเอง

- หลังจากที่ชิมบ้ำได้เดินทางออกจากชุมชนและได้บังเอิญพบกับทิมอนและพุ่มบ้ำ ชิมบ้ำพยายามลืมอดีตของตนเอง แต่ลึก ๆ ในใจเขารู้ว่าควรจะยอมรับต่อความรับผิดชอบในการตายของพ่อและสิทธิ์ในการสืบทอดเป็นเจ้าป่าต่อไป

- ให้พูดคุยในชั้นเรียน ทำไมชิมบ้ำจึงรู้สึกละอายใจต่อการตายของพ่อ ให้เด็กคุยกันเกี่ยวกับช่วงเวลาที่ได้ ๆ เคยรู้สึกละอายใจ หรือความรับผิดชอบหรือเสียใจกับบางเรื่อง ทำไมจึงเกิดความรู้สึกเช่นนั้น แล้วทำอย่างไรกับความรูสึกนั้น เพื่อให้จางหายไป ความรู้สึกละอายใจหมายความว่าอะไร เราสามารถช่วยแก้ปัญหาเปลี่ยนแปลงได้หรือไม่ อย่างไร

- ให้เปิดพจนานุกรมหาความหมายของคำว่า ละอายใจ สำนึกผิด เสียใจ ความรับผิดชอบ

- แบ่งกลุ่มย่อยโดยแต่ละกลุ่มเขียนและวาดภาพความรับผิดชอบของนักเรียน ครู และพ่อแม่

- ตัดภาพผู้คนในนิตยสารโดยเรียงลำดับอายุจากน้อยที่สุด ตั้งคำถามในเรื่อง

อายุและความรับผิดชอบที่ต้องมี ครูแสดงวงจรภาพและคำบรรยายที่ต้องรับผิดชอบ ตั้งแต่วัยเด็กจนวัยชรา แสดงให้เห็นช่วงอายุได้ภาพ โฉมภาพของชิมบ่า ให้เห็นความรับผิดชอบต่อการเปลี่ยนแปลงจนกระทั่งโต

กิจกรรมค้นหาข้อคิด 4. ทำไมการเผชิญหน้ากับปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญ

ชิมบ่าพยายามเฉยต่อปัญหาด้วยการหนี แต่นานาเกลี้ยกล่อมให้ชิมบ่ากลับเข้าชุมชนเพื่อรับผิดชอบต่อตำแหน่งจ้าวป่า ชิมบ่าจึงต้องตระหนักว่าความรับผิดชอบต่อตำแหน่งจ้าวป่าเป็นเรื่องสำคัญจึงกลับเข้าชุมชนเพื่อยอมรับความรับผิดชอบต่อการตายของพ่อ

ให้ใช้ขอบเขตระยะเวลาเรียงลำดับเหตุการณ์ในการตอบคำถาม ดังนี้ ชิมบ่าตัดสินใจอย่างไร มีทางเลือกอะไรบ้าง อะไรมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของเขา ถ้าเป็นเด็ก ๆ จะทำอย่างไร เด็ก ๆ เคยต้องตัดสินใจแบบนี้หรือไม่ ตัดสินใจอย่างไร แสดงตัวอย่างให้เห็นการตัดสินใจว่าเกิดผลโยงโยอย่างไร

ให้แบ่งกลุ่มย่อยและเปลี่ยน พุดคุยโดยจุดการตัดสินใจหรือปัญหาที่เด็ก ๆ อาจพบได้ เช่น กลางวันจะทานอะไร หรือปัญหาที่ซับซ้อน เช่น ถ้าเพื่อนขโมยกระเป๋า สตางค์ของแม่เขาเอง เราจะทำอย่างไร

กิจกรรมค้นหาข้อคิด 5. ทำไมเราจึงต้องพึ่งพาความภักดีของเพื่อน

เพื่อนของชิมบ่า ทิมอนและพุมบ่า ตัดสินใจร่วมทางกับเขาเพื่อหวังสิทธิ์ในการสืบทอดตำแหน่งจ้าวป่า ถึงแม้ว่าจะต้องเจอกับอันตราย พวกเขาจะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้ชิมบ่าได้กลับสู่ชุมชนและเป็นจ้าวป่า

ให้เด็ก ๆ เขียนลักษณะนิสัยของทิมอนและพุมบ่า สดาร์ และนานา มีนิสัยเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร พุดกันกับชิมบ่าอย่างไร เมื่อเราพุดถึงคนรู้จักเราหมายถึงอะไร คนรู้จักแตกต่างจากเพื่อนอย่างไร ให้เขียนสิ่งที่ชิมบ่าร่วมทำกับเพื่อน เพื่อนคืออะไร เพื่อนแท้คืออะไร ให้ช่วยกันคิดคำอธิบาย ให้จินตนาการเพื่อนพิเศษสำหรับตัวเอง และพุดคุยแลกเปลี่ยนคุณสมบัติของเพื่อนและช่วยกันเขียน

ช่วยกันหาคำจำกัดความของคำว่า ความไว้วางใจ มิตรภาพ กล้าหาญ สนับสนุน

หรือคำอื่น ๆ ที่ได้จากการช่วยกันคิด

ให้เด็กแลกเปลี่ยนว่าใครคือเพื่อนแท้ของชิมบ่า รู้ได้อย่างไร และสคาร์มีเพื่อนแท้หรือไม่ ทำไมคนเราจึงไม่มีเพื่อน ให้ช่วยกันคิดสิ่งที่เพื่อนไม่ควรทำหรือหวังจากผู้อื่น

ภาพยนตร์การ์ตูนเป็นสื่อการสอนได้เป็นอย่างดี การเรียนรู้จากสื่อที่เหมาะสมกับวัย ด้วยกิจกรรมที่สนุกสนานด้วยวิธีการตั้งคำถาม การอภิปรายกลุ่มหรือสร้างสรรค์กิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของเด็ก ๆ สามารถนำเด็กเข้าสู่โลกการเรียนรู้ได้อย่างรอบด้านทั้งทางด้านภาษา วิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อม ตลอดไปจนถึงคุณธรรม จริยธรรม หรือค่านิยมที่พึงประสงค์ ลองเลือกดูและนำไปปรับใช้นะคะ กิจกรรมต่าง ๆ น่าสนุกอยู่ไม่น้อยค่ะ

ตัวอย่างแบบบันทึก

แบบบันทึกข้อมูลสำหรับการพิจารณาภาพยนตร์ สำหรับเด็ก 12-14 ปี

ฉาก	1-2 ฉาก	ทุก ๆ 10 นาที	เหมาะกับผู้ใหญ่เท่านั้น
จูบ			
เลือด			
ยิงปืน			
คำหยาบ			
เปลือยกาย			
แสดงภาพคนตาย			
เพศ			
ความรุนแรง			
การใช้ยา สารเสพติด			
รักร่วมเพศ ,เพศที่สาม			
การรังแก กดขี่ ข่มเหง			

แบบฟอร์มการประเมินผลการใช้ภาพยนตร์

ชื่อเรื่อง _____

ความยาวเรื่อง _____ นาที

เรื่องย่อ _____

ความถูกต้องตามความเป็นจริง

ประสบการณ์ที่ได้รับจากเรื่องนี้

ข้อเสนอแนะในการใช้กับการสอน

เหมาะสมกับเด็กระดับชั้น/อายุ

คุณค่าโดยทั่วไป

☆ ดีมาก

☆ ดี

☆ ไม่ดี

-เสียง

-การลำดับเรื่อง

คุณค่าโดยสรุป

☆ ควรใช้

☆ ไม่ควรใช้

แบบฟอร์มการประเมินผลการใช้ภาพยนตร์

ชื่อเรื่อง _____

ผู้สอน _____

ความยาวเรื่อง _____ นาที แหล่งที่มา _____

1. ผลการใช้ภาพยนตร์เรื่องนี้

☆ ดีมาก

☆ ดี

☆ พอใช้

☆ ไม่ดี

2. ความสนใจและปฏิกิริยาตอบสนองของนักเรียน

☆ ดีมาก

☆ ดี

☆ พอใช้

☆ ไม่ดี

3. เนื้อหาการเสนอของภาพยนตร์

ดีมาก

ดี

พอใช้

ไม่ดี

3.1 ความเหมาะสมของเนื้อหา

3.2 รูปแบบการนำเสนอ

3.3 ความน่าเชื่อถือ

3.4 ความชัดเจน

อ้างอิง

ชม ภูมิภาค. (2527). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.

ปรียาพรวงศ์อนุตรโรจน์. (2534). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ (กรุงเทพฯ-ประเทศไทย)

Dwyer (1978) อ้างใน ศุภพัทธ์ จารุเศรณี. (2552). การสร้างภาพยนตร์แอนิเมชัน เพื่อส่งเสริมพฤติกรรมการออมแก่เยาวชน. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Wendt, Butts (1956-1962) อ้างใน อัสวพร แสงอรุณเลิศ. (2551). การใช้ภาพยนตร์ เพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษและการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนระดับก้าวหน้า. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สัมภาษณ์ คุณทิวา ณ นคร ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน บ้านกาญจนาภิเษก วันที่ 16 กันยายน 2552

ข้อมูลเพิ่มเติมจาก

การใช้ภาพยนตร์ในการเรียนการสอน <http://learners.in.th/blog/dukfu/253684>

The 50 must-see children's films / Movie censor <http://www.breakingnews-english.com>

How to Understand the Movie Rating System <http://www.tipsforgettingpregnant.net>

ประวัติ คุณทึชา ณ นคร

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนบ้านกาญจนาภิเษก
การศึกษา ปริญญาตรี (จิตวิทยาแนะแนว) วิทยาลัยครูจันทระเกษม

ลำดับการทำงาน

ปี พ.ศ. ๒๕๒๐ – ปัจจุบัน (๒๕๕๑) สหทัยมูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชนที่ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ
มารดาที่ตั้งครรภ์โดยไม่พร้อม โดยมีระบบครอบครัวอุปถัมภ์
(Foster home) รองรับเด็กในช่วงที่มารดาที่ตั้งหลักไม่ได้ และ
ระบบครอบครัวบุญธรรมในกรณีที่มีมารดาไม่สามารถทำหน้าที่
ต่อไปและยกมอบบุตรให้มูลนิธิเป็นผู้ปกครอง

ตามกฎหมาย

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๔๔

ผู้ประสานงานเครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ – ๒๕๔๗

ที่ปรึกษาผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

(นายอภิรักษ์ โกษะโยธิน)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ – ๒๕๕๑

นักวิชาการประจำคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส วุฒิสภา (ปัจจุบัน สนช.)

ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ – ปัจจุบัน

ผู้อำนวยการศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน (ชาย)
บ้านกาญจนาภิเษก กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
กระทรวงยุติธรรม

เกียรติคุณ

นักพัฒนาเยาวชนดีเด่น ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกาศรางวัล โดยคณะกรรมการส่งเสริมและ
ประสานงานเยาวชนแห่งชาติ

นักสังคมสงเคราะห์ดีเด่น ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกาศรางวัลโดยมูลนิธิปกรณ์อังคฺุสิงห์

ทูตพิทักษ์สิทธิเด็ก ปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกาศรางวัลโดยคณะกรรมการด้านเด็ก

รางวัลผู้หญิงปกป้องมนุษยชนในโอกาสวันสตรีสากลประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๘ มอบโดยคณะ
กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เป็นผู้หญิง ๑ ใน ๑,๐๐๐ คน จากทั่วโลกที่ได้รับการเสนอชื่อ เพื่อ “สร้างกระแสและการรณรงค์”
ให้พิจารณาผู้หญิงรับรางวัลโนเบล สาขาสันติภาพ พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ในการเพิ่มพื้นที่ทาง
สังคมในมิติต่าง ๆ ให้กับผู้หญิง

ได้รับการเสนอชื่อ และมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งสมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
ตามมาตรา ๒๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๔

บุคคลเกียรติยศมูลนิธิโกมล คีมทอง ประจำปี ๒๕๕๐

รางวัลผู้หญิงแห่งปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกาศรางวัลโดยสมาคมพัฒนาบทบาท หญิง – ชาย